

XXIV
МІЖНАРОДНИЙ
LAND-ART
СИМПОЗІУМ
«ПРОСТІР
ПОКОРДОННЯ»

УКФ

LAND-ART
СИМПОЗІУМ
МОГИЦЯ
**ПРОСТІР
ПОКОРДОННЯ**

XXIV LAND-ART SIMPOSIUM «PROSTIR POKORDONNYA» UKRAINE, SUMY REGION, MOHRYTSY 2021

«Border Space» is a land-art symposium which investigates, analyses, experiments and interacts with space and in space. The symposium location is -by the village of Mogrytsya in Sumy region on a chalk plateau between the chain of hills of the most age-old sites of ancient settlements washed by the river Psel.

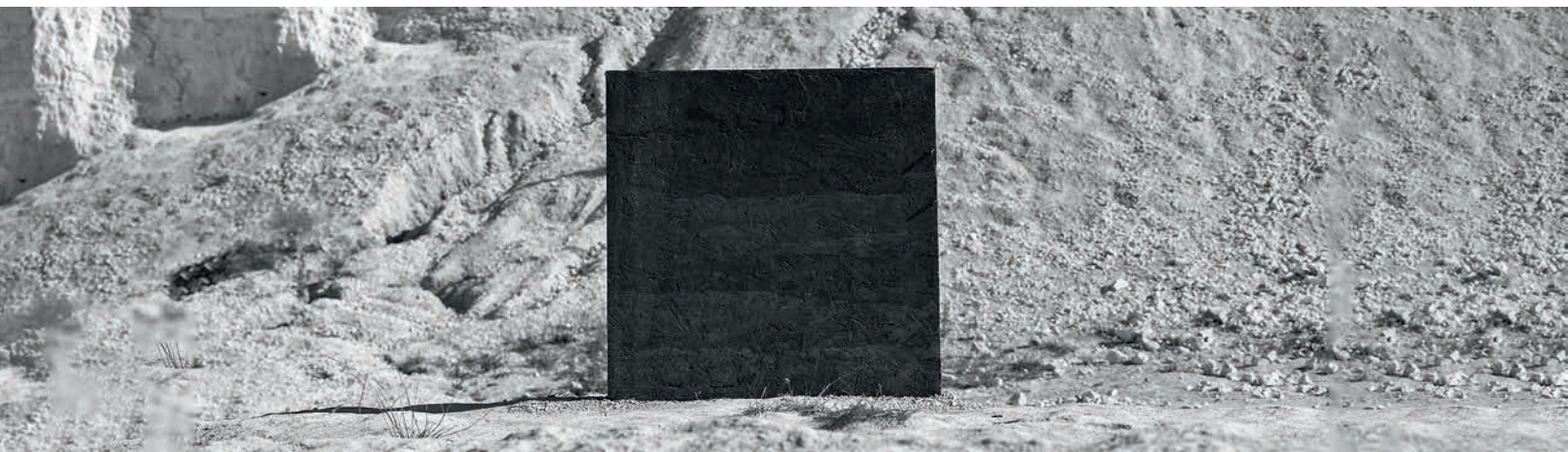
The symposium is oriented on developing a dialogue between human and environment, making space expansion from the inner limit of artist's «I-territory» to the space of landscape.

Perfect Material is the theme of 2021 which declares and claims that the landscape and natural environment is flawless. The organizers suggest that participants use only natural materials and emphasize the beauty of the landscape with their works. The artists were to create a visual message to humanity in a chosen sphere: ecological, social, general humanitarian or personal as a part of planetary one.

Since 1997 the symposium has been collecting authors from different places within the framework of one space. They are the known land-art artists, creative and student young people from Kyiv, Kharkiv, Vinnytsya, Dnipro, Lviv, Uzhhorod, Zaporizhzhya, Mykolaiv, to Lutsk, Sumy.

For the first time ever in Ukraine Mogrytsya land-art symposium has united the leading artists of environment art and gave impetus to other regions to organize similar projects. Sumy land-art symposium is considered to be a capital of land-art in our country.

Mogrytsya has become a cultural brand, which popularizes both land-art and a place of modern art in Ukraine localization.

XXIV МІЖНАРОДНИЙ LAND-ART СИМПОЗІУМ «ПРОСТІР ПОКОРДОННЯ» УКРАЇНА, СУМСЬКА ОБЛАСТЬ, СУМСЬКИЙ РАЙОН, МОГРИЦЯ 2021

«Простір покордоння» — лендарт симпозиум, що з 1997 року досліджує, аналізує, експериментує та взаємодіє з простором і у просторі. Локація симпозиуму розташована поблизу села Могриця Сумської області на крейдяному плато між ланцюгом пагорбів прадавніх городищ, які омиває ріка Псел. Симпозиум спрямований на розвиток діалогу людини з довкіллям, розширення простору від внутрішньої межі «я-території» художника до простору ландшафту. «Бездоганний матеріал» є темою 2021 року, яка проголошує та стверджує, що ландшафт і природне середовище є бездоганними. Організатори пропонують учасникам використовувати лише природні матеріали та підкреслити своїми роботами красу ландшафту. Створити образне повідомлення до людства з обраного напрямку: екологічного, соціального, загальнолюдського або особистого, як частини планетарного.

22.06 — 6.07.2021 проєкт «Бездоганний матеріал»

складався з трьох паралельних частин:

- робота кураторських груп симпозиуму;
- робота запрошених резидентів;
- лекційна програма.

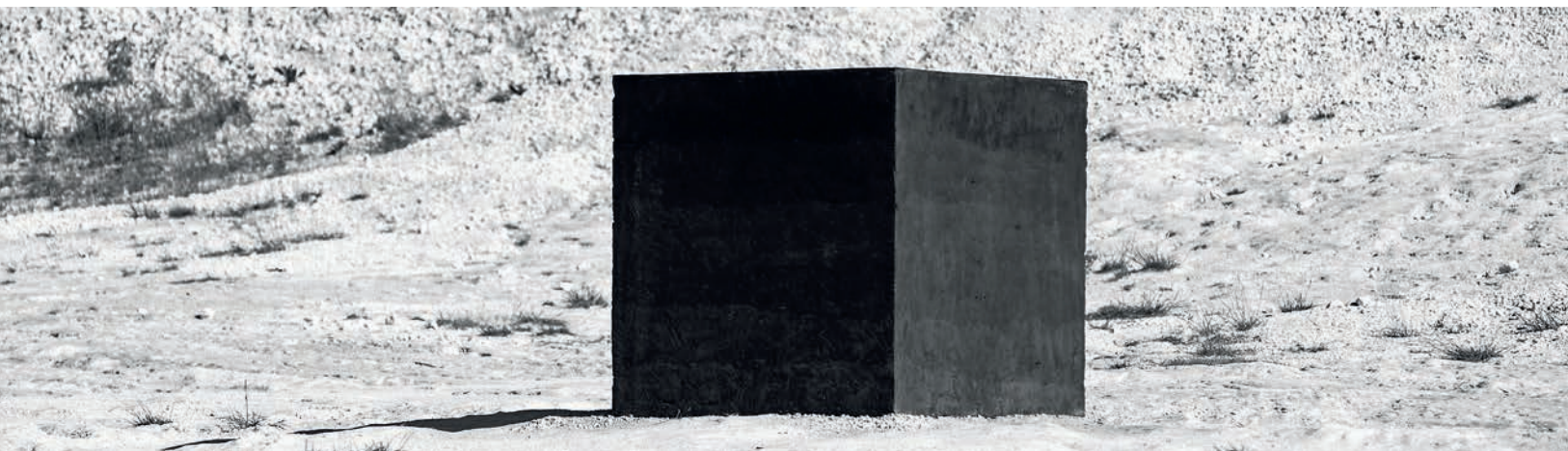
Роботу симпозиуму очолювали 7 кураторів: Наталія Лісова, Наталія Маценко, Євгенія Моляр, Антон Саєнко, Станіслав Турина (Київ), Костянтин Зоркін (Харків), Олексій Коношенко (Львів), модератор Егор Анцигін та постійна фасилітаторка симпозиуму Ганна Гідора.

Кураторські групи склалися з митців із різних міст України: Київ, Харків, Дніпро, Запоріжжя, Львів, Вінниця, Чернігів, Суми та США (Нью-Йорк). Кожна з кураторських груп по своєму опрацьовувала цьогорічну тему «Бездоганний матеріал», зі своїми смислами та завданнями. Програму підготувала Катя Буцацька. Учасники симпозиуму ознайомились з лекціями провідних мистецтвознавців: Асі Баздиревої, Єлизавети Білецької, Леся Виноградова, Ксенії Малих, Євгенії Моляр, Бориса Філоненка, які у своїх лекціях систематизували й аналізували напрямки розвитку сучасного мистецтва.

Важливими складовими 2021 року стало створення першого проєкту в ленд парку «Простір Покордоння», де з сухих та аварійних дерев постав «Сонячний календар» та відновлення традиції обпалення кераміки в лендарт парку.

У 2021 вперше «Простір покордоння» проходить за підтримки Українського культурного фонду.

Перший в Україні Могрицький лендарт симпозиум об'єднав провідних представників мистецтва довкілля і дав поштовх для виникнення в інших регіонах подібних заходів. Сумський лендарт симпозиум називають столицею лендарту нашої країни. Могрицю вважають культурним брендом, який популяризує мистецтво лендарту та є місцем локалізації сучасного мистецтва в Україні.

Куратори

Костянтин Зоркін
Олексій Коношенко
Наталія Лісова
Наталія Маценко
Євгенія Моляр
Антон Саєнко
Станіслав Туріна

Модератор

Єгор Анцигін

Фасилітаторка

Ганна Гідора

Учасники проекту
«БЕЗДОГАННИЙ МАТЕРІАЛ»:

XXIV
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ
LAND-ART
СИМПОЗИУМ
**ПРОСТІР
ПОКОРАДОННЯ
ПРОЕКТ:
БЕЗДОГАННИЙ
МАТЕРІАЛ**
22.6—6.7.2021

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

Єгор Анцигін
Едуард Балула
Ліза Білецька
Катерина Берлова
Вікторія Бронза
Марія Богомолова
Катя Бучацька
Юрій Вишняков
Дмитро Верьовкін
Олена Волинська
Артем Волокітін
Юлія Галета
Артур Гармидер
Ганна Гідора
Каміла Давлятшина
Олександр Єльцин
Юрій Єфанов
Катерина Животкова
Маргарита Журинова
Олена Загребіна
Костянтин Зоркін
Люся Іванова
Оксана Казьміна
Олег Калашник
Іван Косяненко
Святослав Коверзнев
Марина Конєва
Артем Кондратенко
Олексій Коношенко
Євген Коршунов
Віталій Кохан
Анна Кохан
Наталя Кохан
Олег Кохан
Світлана Кошелева
Роман Линник
Тетяна Лимарь
Катерина Лібкінд
Наталія Лісова
Богдан Локатир
Ярослава Майстренко
Тетяна Маліновська
Еліза Мамардашвілі
Наталія Маценко
Олена Масон

Олександр Михед
Євгенія Моляр
Олександр Никитюк
Ілля Новгородов
Тимофій Осипов
Лілія Петрова
Олена Пічкурова
Володимир Пічуров
Володимир Полегін
Клеменс Пул
Родіон Прохоренко
Віктор Савостьян
Антон Саенко
Анастасія Свіріденко
Оксана Солоп
Марина Сокрута
Андрій Сокрута
Анна Тарадіна
Лео Троценко
Станіслав Туріна
Олександр Федоренко
Володимир Ходак
Владислав Юдін
Сергій Якунін

ТУТ МАЄ БУТИ ІЛЮСТРАЦІЯ.
ВОНА ВИГЛЯДАЄ ТАК: ЧОРНО-
БІЛА ФОТОГРАФІЯ, МІЖ ВЕЛИКИМ
ВКАЗІВНИМ ПАЛЬЦЯМИ ЛІВОЇ
РУКИ ЗАТИСНУТО НАЙМЕНШУ
НЕДІЛИМУ ДРІБКУ ЗЕМЛІ, СВІТЛО —
КОНТРОВЕ, НІБИ ЦЯ 'ПІШИНКА
ЗАКРИВАЄ' ДИСК СОНЦЯ,
ЯК СОНЯЧНЕ ЗАТЕМНЕННЯ,
В ТІНІ ЯКОГО НАМ ЖИТИ.

Олександр Михед,
письменник, куратор

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА, ЗЕМЛЯ-100

Повість Ольги Кобилянської «Земля» опубліковано 1901 року. Це одне з найважливіших і найцілісніших концептуальних висловлювань українського письменства про те, що таке — земля. Загалом слово «земля» у різноманітних формах («земля», «землі», «землю») зустрічається в тексті понад 350 разів. Ідея роботи полягала в тому, аби в рамках Міжнародного лендарт симпозиуму «Могриця» спробувати зібрати колаж з усіх речень, де згадується українська земля і спробувати зрозуміти — яка ж вона: українська земля. Земля як головна героїня повісті. Земля жива. Земля — ресурс. Земля — спадок. Земля — устремління. Земля — прокляття. Земля окроплена болем і потом. Земля-дароносиця. Люди, виліплені з землі й пороху. Люди, поховані землею. Земля-пух. Обличчя кольору землі. Земля кольору крові. Реді-мейд класичний текст як спроба розминання досконалого матеріалу. Нижче — 100 фрагментів колажу.

Мешканці дрібних хатин,— се постійні робітники в «бояра», і коли інші селяни виходили рік-річно гуртом на роботу в Молдаву, потративши вибрані гроші вперед у марний спосіб, шукали і шукають вони зарібку в межах своєї землі.

А що сталось би з землею Василя?

А вже коли свобідно лишити їй поводи — земля дудніла під нею.

В селі було доволі хлопців, але ні один не мав стільки землі, скільки б вона була бажала, ні один не видавався їй достаточо робучим, чесним і запопадливим.

Тодорикові родичі мають багато землі, і він стане колись багатим господарем!

Неначе зіштивніле море, простерлася земля з полудня на захід, і лише з одної сторони темнівся ліс.

Се була Докія, яка з жалю, що донька покидала так вчасно її хату, стала на лиці неначе земля, і батько дружби Михайла, старий Івоніка Федорчук.

До того, в нього земля...

Вже як він колись не стане першим у селі або й двірником, то, відай, доброму й не ступати по землі.

Йому однаково, яка погода надворі, чи се землі і збіжжю по добру, чи се бджолу не вбиває,— коби він у своїх збитках мав гаразд, коби йому меду доволі, аби потайком із горівкою змішати та бог знає з ким випити!

Лише його лінь гризе мене; він не любить землі.

Як я колись замкну очі, то хочу, аби моя земля перейшла в робучі руки.

Землю, і дрова, й вугілля... і бог знає що ще...

Три роки обробляти мені землю без нього, без нього збирати, без нього сіяти!

Як лиш на землю набиваються!

Ух! — гукнув нараз із несамовитою веселістю, зірвався із молодечею жвавістю із лави, гримнув пляшкою до землі так, що аж на дрібні кусні розскочилася, а гуляючи на хвилю мов укопані в гульті зупинились.

Ноги топтали землю, а голоси цимбала і скрипок виринали монотонним зойком своїм лякливо то тут, то там...

В деяких днях, коли небо прибиралося у синявий шовк, а сонце розходилося самим блискучим золотом, коли тепло все переймало і розпирало, добувалося неначе силоміць із землі наверх,— жилося прегарно!

Переживав сам стан землі й був із нею одним.

Неначе чув і бачив, як земля з задоволенням розходилась, розкошувала, як її соки відсвіжувались і як вона, насичена, віддихала важкими пахощами.

Вилітали поспішно, літали сквапливо, лукуватو від одної квіткі до другої всуміш, схилялись чимраз нижче над землею і бриніли всі враз так вдоволено й важко, що їх бренькіт, зіллявшись в одну струю, становив одностайну, одначе несказанно гармонійну, сонливу музику, що в тиші заносилася далеко-далеко...

Гарна була земля.

Земля лежала ще чорна й нага, як далеко око сягало, ген аж туди, де небо хилилося; лиш десь-не-десь зеленілися блідо пасма озимини й різнилися виразно від темної неораної ще ріллі.

Як чорна точка, що в шаленій скорості зростає, так упала одна пташка до землі.

Дуже рідко коли на ярмарку, а святами або неділею по обіді, то, вмисто піти де на балаканку в село, лягала на призьбу від сонця і спала, а як ні, то вимашувала собі й синам голови й чесала їх гладко й гарно так, як чинила се в часах, коли були ще дрібними хлоп'ятами, і розмовляла про худобу й землю і про те, як воно — як дасть бог дочекати — буде в будучності.

Звичайно неначе гойдалися по землі, колисалися від одного предмета до другого, однак коли звернулися раз на що і прикувалися на хвильку до чого, почали миготіти в холодному, мов сталь, блиску й у тім блиску розходилися.

Глядів на землю, неначе шукав на ній кулі, що перебігла з одного місця на друге, та схилив молоде, звичайно блідаве лице, що стемніло із гніву, який так раптово наплив йому до серця.

І мені так соромно, що з сорому не раз у землю запалась би, що мій син вибрав собі дівчину, яка сорому не має, доньку чоловіка, що сидів у криміналі, що славиться злодієм на ціле село й що твого тата хотів до криміналу упхати, а тепер, де може, безчестить.

Ніколи не міг при одній роботі довго видержати, все горіла йому земля під ногами; йому було наймиліше, коли мав роботу й дім за плечима, коли міг закинути стрільбу на плечі і брести лісом та полем.

Земля жде...

Просто пішов до бурдея, не ївши, щоб товару подивитися, за всім доглянути; аби на завтра пристарати до орання, аби братися до землі, як усе в останніх днях...

Землі нехай наїдяться і найподавляться, кров'ю найуп'ються, коли їм уже чого іншого замало на оцім світі.

Я хотів усе по-доброму, не жадав задурно своєї дитини від них, хотів їм заплатити, щоби мені його лише лишили, не відривали його від хати та від землі, але коли вже інакше сталося, то се хіба сам бог так хотів.

Вокруги виринали із навислої нічної теміні галуззя садовини, що обтулювала хату; трохи даліше розляглися поля, а тут і там підіймалися із землі неперворотні сусідні хати — і нічого не перебивало тишини.

А відтак, чи я винен, що у нього землі нема?

Гадає, що як Сава візьме його гадя, його Рахірку, то ми таки зараз відділимо йому половину нашої землі, та він буде знов мав за що пити!

То він стане інший, звернеться до землі назад, і вона його вилічить.

Земля розтягнулася, немов ожидала кого й віддихала землисто-вогким віддихом.

Чутно пірнула чиста, мов дзеркало, блискуча сталь широкого плугового лемеша в землю, роздерла її і потягла борозну за собою, а по обох боках борозни земля розкришувалася у м'які кусні. Землі було миле те розорювання її маси, вона не противилася йому в жодному місці, була м'яка й крихка і гріла свої освіжені суглибки в сонці, а її вогкий віддих розходився у воздуху і зраджував її глибоке вдоволення.

Ви сьогодні якісь слабші, і плуг не заривається доволі глибоко в землю.

Михайло вхопив живо за плуг і обернув його так бистро в землю, що залізний блискучий леміш пірнув глибоко в землю, так, що коріння рослин чутно порозривалося, а великі подовгуваті кусні землі розсипалися грубою стяжкою, хвилюючи лагідно в один бік. Мов граючись, розривав срібний леміш чорну землю.

Якби мав розум, не тратив би часу, плентаючись зі стрільбою цілими днями по полі і в лісі, а приложив би, як ялося, руки до землі, яка його годує, і сидів би на місці.

Най земля коло кореня відсвіжиться, щоби цвіли та родили.

А що має земля з того, що родить і нас годує?

Відтак заговорили про землю і як воно буде, як він піде до війська.

Як навесні земля добре ореться, буде добрий рік.

Бо земля була ще мертва.

Доки бог святий сам землі не улегшить, нема що зачинати.

— Та так! — притакнув Онуфрій, оглянувшись і сів на землі, підбравши під себе ноги.

Відтак постояв ще хвильку, устроївши очі в землю і в одну точку, роздумуючи над чимось.

Довкола бурдея пишалася земля в різних пасмах зелені, а ген далі від нього, та все-таки в сусідстві, лежали два менші ліски.

Оба ті ліски, з яких «сусідній» був удвоє від панського більший, ділила від себе велика левада, звана багном, задля своєї багнистої землі.

Михайло лежав близько звірят на землі, наглядаючи, аби не зайшли в конюшину, що росла найближче бурдея, що її насіння було дорого оплачене; він грівся в весняному сонці і глядів пильно за звірятами, що паслися тісно коло себе.

Чув виразно, як спасали своїми грубими здоровими писками траву, як відсапували, бачив дрібні крапельки поту на тих теплих пильних писках, їх великі лагідні очі були отінені довгими смішними віями, а вола були такі широкі, ноги низькі, що вола звисали майже до землі.

Звичайно ледве помітний бренькіт бджіл творив тут, у тишині, своєрідну, преніжну музику, що переводилася воздухом пильно-рійними хвилями з місця на місце, оминаючи хіба безцвітні пасма землі...

Там, де інші дівчата лускали зо сміху, штовхаючи одна одну ліктем, ніби потайки, та перешіптуючися, вона соромилася до сліз і була б, мабуть, із сорому в землю запалася із-за того, що чула все, особливо ж коли він був при тім.

Вона усміхнулася поганим, зловим усміхом і висипала лютими, роздразненими рухами очищений горох у мішок, що лежав недалечке на землі.

Не мала ні землі, ні грошей. Землі не мала ніколи, бо її родичі були бідні зарібники, а гроші, коли були у неї хоч і найдрібніші, відносила зараз до матері.

Або знов: «Вона вміє білля вигладжувати й наперстком шити, але тим вона не доробиться ані землі, ані чоловіка. До землі треба з сапою приступати, а до чоловіка — з повними руками»...

Він задумався на хвилю і не заздрів, як один з волів потягнув писком за конюшиною і, смикнувши добру жменю, молів її пильно, піднявши голову від землі, не міг сердитися на нього.

Потім зітхнув і обернувся миттю лицем до землі. Перед ним розстелився час якоїсь будучності, що, мов земля, заважила на його душі й мов чорним смутком залилася...

То знов лагодить щось коло плота, аби його завірюха і сніги не звалили взимі до землі, то знов покопує шанці по полях, щоби в дощових часах не перепоювалася земля надмірно водою, то знов бере сокиру в руки...

Він з'явився, неначе з-під землі виринув, її єство підлягало могутньому впливові несподіваної хвилі й не могло від нього освободитися.

В мене нема ні жмінки землі, ні грошей.

Не смуги мені ще більше серця, я й так із жалю землі не виджу.

Вона підняла одною рукою з землі кошик із грибами, а другою обняла ще раз його шию.

Дивися, видиш ти тепер ваш бурдей, як він он там унизу лежить, обведений округи густою деревиною, так, як стара бабка, скулена на землі?

І, піднявши з землі гриби, що вона в перестрахи опустила, обвив її рукою й потягнув дальше.

А коли відтак здіймав руку, щоб перехреститися, пес зник, а він, знаєш, він лежить, як сніп, на землі!.. Вже пізно по опівночі прийшов до себе, здійнявся з землі й поволікся додому.

Але тепер буду вже все пам'ятати про хрест, — і, сказавши се, перехрестилася побожно, склонившись глибоко до землі.

Дивилася, як вовчиця, в землю, переходячи коло мене.

Я вже йому кілька разів казав та упоминав його, що коли не поправиться, не дістане від мене ні грудки землі.

І він знає, що чоловік без землі нічого не значить.

Він споглянув лиш по-вовчому в землю, зморщив брови, а по якійсь хвилі почав плакати.

Що пічне земля без тебе?

Старий Григорій і його жінка, сліпа на одно око Тетяна, не мали жодної землі і винаймали щороку кільканадцять пражин поля у чужих людей, щоб хоч отак тручати свою біду вперед.

Тодішній дідич і властитель села подарував тій колонії якусь частину землі. Так вона осілася там, і частину тої землі враз із мешканцями прозвано «Циганія».

Він одружився з сестрою Марії, на одне око сліпою Тетяною, бо мала кілька пражин ґрунту, а коли пропив усе, мусив винаймати землю й ходити на щоденні зарібки.

Але вже у слідуючій хвилі приляг до землі, поволікся кілька кроків покірно вперед, опустив голову на простягнені передні лапи й замахав живо хвостом, переміняючи брехіт на втішне скавуління.

«Хто не любить землі, той їй не потребує мати!»

— Але ти любиш землю, Саво! — сказала і притулилася близько до нього.

— Ей, що там «любиш»! — відповів він роздразнено. — Що значить чоловік без землі?

— Ти будеш мати землю, Саво! — сказала.

Рахіра сховзлася, мов кітка, перед ним на землю і втопила свій погляд у його очі.

Ти заженеш мене в сиру землю!

Він мовчав хвилику, задивившись понуро вперед себе в землю.

— Тобі паде земля через мене, — тягнула пророчим голосом і з котячою м'якістю дальше.

Місяць стояв нерухомо на ясному небі, звертаючи своє розжарене обличчя повно до землі.

Представництво учасників
міжнародного зимового
фестивалю лендарту
«МІФОГЕНЕЗ»

Олександр Никитюк
Наталія Лісова
Володимир Ходак

Концепція: Слово матеріал має різні семантичні властивості, може вважатись фізичним і може бути інформаційним або документальним. Як форма інформаційного матеріалу міф є ідеальним матеріалом для творчості, як альтернатива науковому мисленню і невіддільна складова сучасної культури. Міф не несе точної історичної інформації, трансформує її в часі та породжує гіпотетичні контексти, відлуння реальних історичних подій та постатей, які збуджують уяву митців й, своєю чергою, мотивують до творчої взаємодії.

Учасники проекту «Відлуння» в межах проведення симпозиуму лендарту «Простір покордоння» є представниками міжнародного зимового фестивалю лендарту «МІФОГЕНЕЗ», де отримали практичний досвід роботи з міфом, як головною тематикою та матеріалом проекту. Художники спробували інтегрувати практики міфогенезу в загальний творчий концепт симпозиуму та створили серію творчих робіт у визначеному в назві контексті.

Так вінницький художник Володимир Ходак практикує продукування «псевдоміфу» методом створення творчого об'єкта-симулякру «Одкровення», що нагадує результат археологічних досліджень. Олександр Никитюк об'єктом «Ефемерність» ініціює роздуми про народи, що населяли в давні часи території дотичні до місця проведення симпозиуму, та їхні духовні практики, підкреслюючи гіпотетичну сакральність місця.

Наталія Лісова (співкуратор проекту), методом спостереження та фіксації звертає увагу на унікальні геометричні особливості місцевого ландшафту. А також творчо використовує тенденції «неоміфу» та засобом хепенінгу «ШЛЯХ: ВЗАЄМОДІЯ» робить акцент на 24-ох річній історії Могрицького «Простору покордоння», насиченого цікавими історіями творчості, легендарними постатями сучасного мистецтва, що брали участь у різні роки проведення та легендами про сам творчий процес. Визначає симпозиум, як гіперновий міф з пантеоном міфічних героїв митців його учасників, як джерело натхнення для майбутніх поколінь.

Наталія Лісова
ШЛЯХ: ВЗАЄМОДІЯ

Хепенінг, як продовження акції 9 лютого 2021 року на Скіфських валах, яку було присвячено всім учасникам зимового фестивалю лендарту «МІФОГЕНЕЗ». Акція на Могриці була спробою об'єднати учасників між собою та об'єднатися разом із ними, за допомогою такої колективної дії. Водночас ще раз акцентувати символіку, логотип симпозиуму — це було створення спіралі, це символ червоної стежки, зіркової, якою проходить кожен учасник симпозиуму, коли долучається до співучасті. Завдяки цьому співтворенню симпозиум і функціонує протягом 24-ох років. Тому — це підсумування та посилення цього зв'язку між митцями.

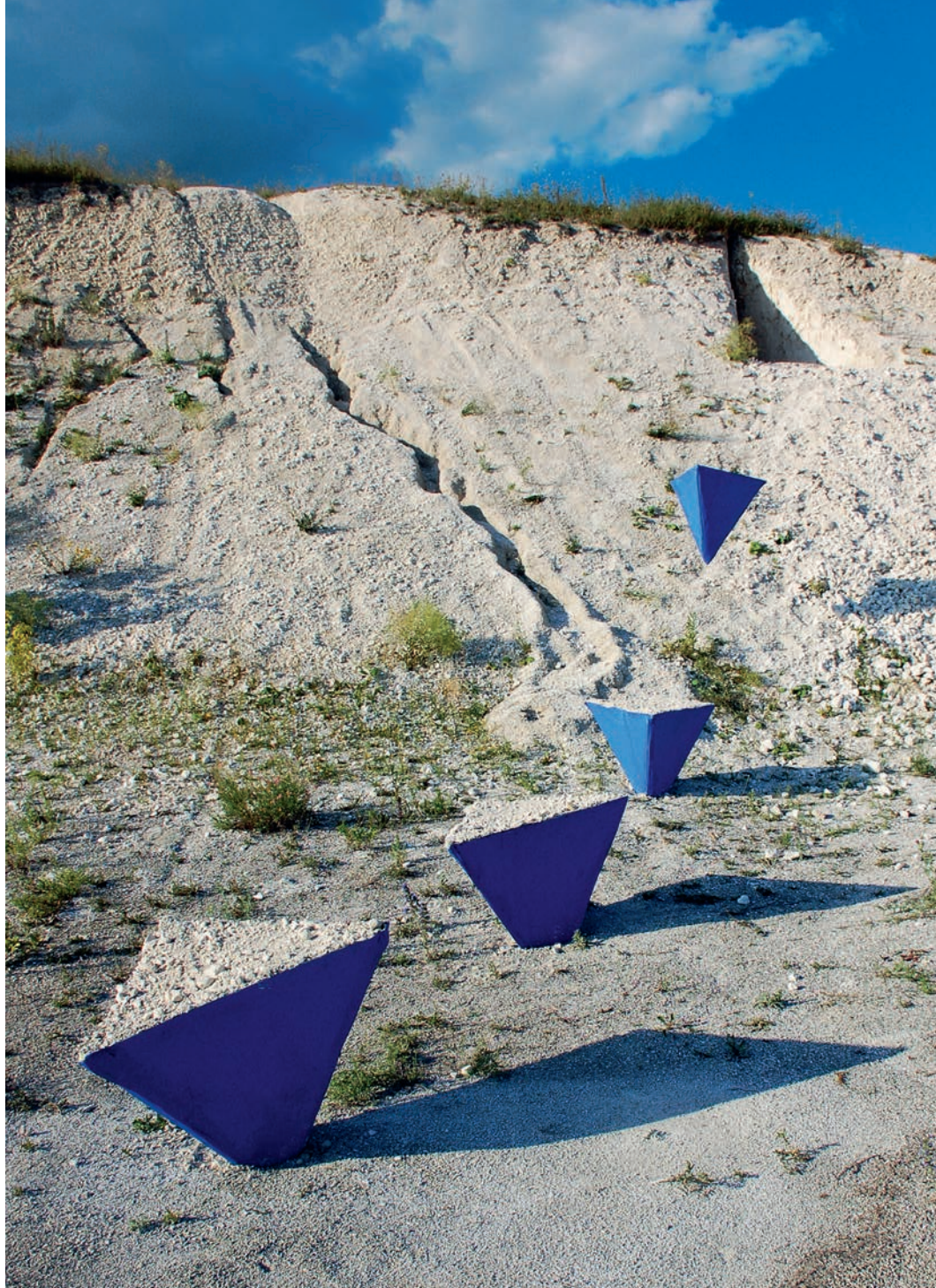
Фото: Олег Демянченко

Олександр Никитюк
ЕФЕМЕРНІСТЬ

Слово ефемерний означає — уявний, нереальний, тому проєкт виглядає як фантастичне дослідження, тестування території яка просякнута давньою історією і сенсом. Проєкт складається з 4 пірамід, що розміщені на території білого крейдяного кар'єру й імітують ситуацію виходу їх з нього, де один елемент підвішений в просторі як акцент. Синій — колір спокою й умиротворіння. Оскільки це колір неба, то його зазвичай пов'язують з духовним піднесенням людини, його чистотою, тому елементи пофарбовані в синій колір як метафора сакральності.

Володимир Ходак

ОДКРОВЕННЯ

Історія розповідає, що місцевість проведення симпозиуму лендарту «Простір покордоння» в VIII—X ст. була заселена Сіверянами, давніми слов'янськими племенами. Розуміючи це, потрапляючи на цю територію, насичену міфами та легендами, починаєш мимоволі відчувати її історичність, вглядатись в ландшафти дивних форм та навіть в саму землю в пошуках підказок на безліч питань, що виникають. Бажання пізнання породжує бажання занурювання в глибину території для відкриття того, що приховує від нашого ока земля, яку вона зберігає таємницю.

Проєкт «Одкровення» є симуляція археологічного дослідження шляхом створення творчого об'єкта.

Наталія Лісова
НАХИЛЕНИЙ

Виявлення геометричної форми в білосніжному просторі крейдяного кар'єру Могриці, шляхом спостереження та фіксації.

Віка Бронза,
менеджерка
культури

КРІСЛО, СТІЛ, НОУТБУК

Історії менеджменту в царині культури зазвичай дуже нудні. Поки інші шукають натхнення, створюють бездоганні форми та обирають, який матеріал найкраще проілюструє задум, ти сидиш і створюєш угоди, акти виконаних робіт і періодично постиш сторіз в інстаграм.

Своїм найгеніальнішим проектом вважаєш красиву таблицю з номерами документів, а настрій проявляєш у відправленні стікерів у телеграмі бухгалтерці Олі.

Цьогоріч на «Просторі покордоння» я отримала окреме робоче місце: жовто-блакитний намет, такий особливий вид споруджень, котрі використовують на виборах. У мене було крісло, стіл, лампа і розетка (навіть перехідник із трьох розеток!), який періодично рятував резидентів, що не змогли знайти собі місце на спільних подовжувачах. Також, був ящик, який слугував сидінням для відвідувачів мого імпровізованого офісу. У дні, коли сонце було особливо гарячим, в офісі ставало дуже спекотно. У дні, коли дощило, намет надійно захищав ноутбук, його власницю, а також цукерки, насіння, каву. Та інші реквізити комфортного польового життя привезені мною з міста чи подаровані мені учасниками симпозиуму.

Що ж можна помітити із робочого намету лендарт симпозиуму «Простір покордоння», окрім білосніжного кар'єру, лінії горизонту та польової трави?

Як сонце змінює своє положення протягом дня. Як випилюють бензопилою дерево. Як краплі дощу падають у річку. Як світиться листя крізь сонце. Як думає митець і мисткиня. Як криза ховається за чийось плечем і смикає. Я бачила біль породжений любов'ю і радість від неї. Ніжність дружби, здавалося, що вона тримала грозіві хмари, щоб вони не заливали все дощем. Я відчувала у митців страх показувати свої роботи та сором нічого не зробити. Я бачила як велика темна хмара закривала блакитну частину неба. Як новий учасник резиденції ходив із музичною колонкою з такою спокійною впевненістю, ніби він з'явився на Могриці від самої появи цієї місцевості. Як учасник команди організаторів намагався поладити все, що майже неможливо поладити. Переді мною було небо. В повітрі літали комарі. Їх було багато. Пил, пил, пил. Брудні ноги. Я бачила як хтось сумнівається у своїх творчих виборах і страждає від власної непевності. А хтось повністю оголюється перед колегами й стоїть вразливий, прекрасний, сміливий. Я бачила повну віддачу і безсилля. Страх зробити неправильно та невимовне милування своїм талантом. Нерозуміння, неконструктивні сварки, злість. Як хтось ображається, але мовчить. Спостерігала як закипає мозок.

Я купалася під дощем у чистій річці, дивилася як танцюють люди вночі на тлі кар'єру. Я бачила як діти перетворювалися на білосніжних маленьких чудовиськ, викупавшись у калюжі на кар'єрі. Я відчувала як хочеться весь день сидіти біля річки, а потрібно щось робити. Як усі потрапили у дивний світ сповільненості: напруженої та дзвінкої.

Поруч зі мною проходили люди, котрі йшли мити посуд чи брати інвентар для роботи. Митці, які працювали з шурупокрутами чи пилами. Ніколи не буває тихо в цьому місці, але водночас у тобі зароджується пронизлива й глибока тиша, яка заповнює та дзвенить.

Я чула як шелестить трава, кричить пташка, назву якої я забула. Їздять мотоцикли. Як митці для записування проекту видають дивні твариноподібні звуки. Я чула як лагідно плюскоче вода від рук, які плывуть.

Гавкають собаки. Сміються діти. Ополоник б'ється об стінку виварки з їжею. Звук шурупокрута. Сміх. Сміх. Сміх. Як хтось плаче. А хтось закохується і від цього тремтить повітря.

Як шелестить трава на найвищих пагорбах. Як діти не хочуть робити, що їх просять.

Я відчувала запах: їжі, спрею від комарів, мила, поту, води, прибитого дощем пилу на дорозі, чебрецю, кави та чаю.

Я знала, що якщо зараз почнеться апокаліпсис, ми не пропадемо, адже ми всі це відчуваємо, бачимо та чуємо.

Я знала, що мої старання марні.

Бо я бачила як зароджується щось нове. Як кожен творчий шлях наповнився тендітністю, невимовленим хвилюванням, зачаруванням перед чимось важливим. Я бачила самоіронію і розгубленість перед невідомим, непізнаним, яка у майбутньому переросте у щось прекрасне.

Я відчуваю, що всі великі історії в моєму житті починаються з любові. Усі історії менеджменту в царині культури можуть бути дуже нудними, але водночас такими, які наповнюють та змушують відчувати бездоганність кожного моменту.

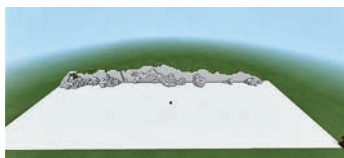
Олексій Коношенко
/куратор групи/

Артем Кондратенко
Роман Линник
Ярослава Майстренко
Тимофій Осипов

Більше, ніж просто об'єкт.
Основною вимогою до учасників групи було: створити арт-об'єкт в просторі, який з часом трансформується, або залишається стабільним, але продовжує своє існування.

Структуру можна описати за схемою «клепсидри», в основі якої лежить процес генерування ідеї, що звужується до моменту її фізичної реалізації, але об'єктивізація ідеї не закінчується формальним виконанням, а продовжує своє життя в часі та просторі, розширюючись до гори, набуваючи нових змістів та образів.

Олексій Коношенко
MINECRAFT WIKI/БЛОК
 Комп'ютерна графіка: Іван Косяненко

Блоки — це фундаментальні об'єкти, в більшості випадків являють собою куби, з яких складається ігровий світ і які є невід'ємною частиною геймплея. Разом вони створюють фізичне навколишнє середовище і можуть бути зібрані, перетворені і встановлені назад в ігровий світ.

Лицьова сторона більшості блоків має текстуру з дозволом 16×16 пікселів, а обсяг повного блоку пропорційний одному кубічному метру. Більшість блоків є статичними, проте вода, лава, поршні та інші блоки можуть змінювати своє місце розташування при певних обставинах.

Олексій Коношенко

ПІСОЧНИЦЯ АБО ЧИСТОМИСТЕЦТВО

Картограф: Маргарита Журунова

Як придумати та створити лендарт об'єкт? Коли ти потрапляєш в середовище в якому все гармонійно упорядковано, постає питання етичності втручання. Мабуть, саме тому для цього проекту було обрано локацію з індустріальним минулим.

Мета мистецької практики — мінімальними засобами надати суб'єктності абстрактному об'єкту. Спостереження за процесом віртуалізації ідеї, формування вигаданих змістів з подальшою

фізичною реалізацією. Втручаючись у ландшафт довільними діями позбутими логічного пояснення, абстрагувавшись від набутих знань і стереотипів. Рандомно змінювати положення предметів, трансформувати рельєф, інтуїтивно упорядковувати та аналізувати текстури поверхні. Надаючи можливість фантазії, через фізичний контакт з матеріалом, формувати образи та наповнювати їх змістом.

Це був закинутий бетонний плац, на якому колись стояв великий ангар. Поверхня вкрита крейдою. Хаотично розкидані брили бетону, уламки шиферу та крихти теракотової цегли вкладені мозаїчними фрагментами. Місцями рослини створили поживний шар ґрунту, сховавши індустріальне минуле ландшафту. Був літній спекотний день. Я прийшов сюди один. Лопатка і жовте відерце. Тут буде море. Знявши шар крейди, відчистив гладку бетонну поверхню. Вночі пішов дощ. На ранок з'явилось море зі світло-смагдоговою водою. Тоненькі білі коріння. Мангровий ліс. На північ від моря гора — це був сплячий вулкан. Західніше знаходився каньйон із чорними, закопченими стінами. Він був досить глибокий і вузький, сонце ніколи не потрапляло на його дно. На схід від каньйону за великим проваллям розростався

ліс. Між морем і каньйоном простягалася пустеля з плоскою, ідеально рівною білого кольору поверхнею, вкритою мереживом кракелюрів. На південному березі з'явилась лагуна з білосніжним пляжем. Колись тут збудують готель «Парадіз» в якому безтурботні туристи будуть неспішно потягувати коктейлі на білих шезлонгах біля басейну. На захід від «Великої лагуни» знаходився «Мертвий ліс». Невідомо коли саме пустеля поглинула його. Дорога до моря йшла степом. На узбіччі поодинокі кургани. Степ бував різнобарв'ям трав, солодкі квіти, терпка полинь. Паморочиться в голові. Цикади гігагерцями заливають простір. Заходило Сонце. На ранок прийшла Анна з жовтим бульдозером. Це був закинутий бетонний плац.

Артем Кондратенко
21

До Могриці я взяв з собою мішок нарізаних шпалер, що були зірвані під час ремонту майстерні. Цікаво було використати матеріал, що був створений для інтер'єру, у вільному просторі. Прибувши сюди вперше, я відчув, наскільки це місце важливе для всіх, як лендарт локація стала величезною майстернею для широкого кола художників. З'явилося бажання порівняти її зі своєю, інтегрувати власну закриту творчу територію до загальної, відкритої.

За три дні клопіткої праці я відлив на пагорбі папір розміром в 3,5 x 6 метрів, а саме 21 квадратний метр своєї майстерні. Папір зі шпалер мав бути досить тендітним, аби якомога виразніше перейняти форму ландшафту. Результат виявився чудовим, незважаючи на високу траву, і я вже почав уявляти, як можна буде допрацювати лист у робітні, з якої все і почалося.

Однак хтось мене підслухав. І в той час, коли я повертався з Миропілля з півкою, якою мав накрити роботу на випадок малоймовірного, за прогнозом, дощу, зірвалася злива та град. Тож моя майстерня залишилася на цьому пагорбі назавжди.

фото: Олег Дем'яненко, Каміла Давлятьшина, Ганна Гідора

Ярослава Майстренко
ВИЯВЛЕННЯ

Іноді можна бути спостерігачем того, що відбувається навколо і цього достатньо. Дихати, йти, плавати. Дивитись на воду, що тече, повітря, яким ми дихаємо, землю, яка дає врожай. Того, що ми можемо відчуті, торкнутися і побачити, буває досить.

Ярослава Майстренко
ВІЯВЛЕННЯ

Іноді можна бути спостерігачем того, що відбувається навколо і цього достатньо. Дихати, йти, плавати. Дивитись на воду, що тече, повітря, яким ми дихаємо, землю, яка дає врожай. Того, що ми можемо відчувати, торкнутися і побачити, буває досить.

Тимофій Осипов РЕІНТЕГРАЦІЯ

Реінтеграція — об'єднання того, що раніше з якихось причин розпалося.

Проект, візуально майже непомітний, при цьому охоплює чотири різних, знакових, ландшафтних локацій лендарт симпозиуму, а саме: територія табору, луг, крейдяний кар'єр та ліс з акацій. Відбувається обмін частинками матеріалів з кожної локації між собою, а саме невелику ділянку земного покриву, наприклад, з лісу, я обмінюю на ділянки такого ж розміру з кар'єру, луки й території табору, тим самим об'єднуючи їх. Ділянка яка переноситься являє собою квадрат розміром у два квадратних фути, глибиною один фут, де фут — розмір моєї стопи.

Проект розгорнутий в часі. Мені здається цікавим спостерігати наскільки асимілюються перенесені ділянки, чи будуть вони взаємодіяти між собою і наскільки, лояльно або агресивно, прийме їх навколишнє середовище.

Цікаво ще й те, що попри відмінності в середовищі існування, зустрічаються багато однакових рослин, що підтверджує колишню цілісність локацій.

Роман Линник
КОМПОЗИТ

Об'єкт являє собою форму, яка відтворює перехід площини у вертикаль, символізуючи трансформацію до нової якості. Возз'єднання створене за допомогою композитного матеріалу, що складається з природних компонентів: глини, ґрунту, сухої трави (армувальний компонент і мульча), крейди, міцелію, моху, лишайнику. Упродовж симпозіуму підтримувались умови для формування нового дернового шару.

Наталія Маценко
/кураторка групи/

Єгор Анцигін
Ліза Білецька
Катя Бучацька
Юрій Вишняков
Люся Іванова
Святослав Коверзнів
Марина Конєва
Катерина Лібкінд
Клеменс Пул
Анастасія Свіріденко

Перебування у Просторі покордоння завжди виявляється мислеутворюючим. Зійшлися в розмові зі Стасом Туріною на думці, що Могриця за кілька років стала для нас одиницею вимірювання часу, моментом відліку, який дає змогу відслідкувати власні трансформації. Але разом із тим бачиш, як трансформується і сам симпозіум.

Здається, багатьом із нас є про що подумати після цьогорічної Могриці. І не лише через насичену лекційну програму, де йшлося про винахідливі механізми адаптації різних життєвих форм, геокіно, лендарт, палеоарт та палеонтологічний поворот. Але і через те, як специфічно сплелися/зіштовхнулися «природне» та «культурне», людське і нелюдське, художнє та громадське, сучасне та архаїчне, приватне та публічне у Просторі покордоння цього разу. Певна іронія і дивна (прогностична?) точність виявилася в тому, що темою цього року було обрано «Бездоганий матеріал» — всеохопний і вимогливий водночас.

Наталія Маценко,
мистецтвознавиця,
кураторка

(НЕ) ВИКЛЮЧЕНА МОЖЛИВІСТЬ

- А что там с мамонтом, можно в двух словах?

- У нас водились тут.

Із розмови учасників симпозиуму з археологом
Романом Гордієнком

«Мені здалося, чи Могриця цього року була якоюсь дивною?», — запитав мене американський художник Клеменс Пул у потязі дорогою з Сум до Києва. Він якраз обробив антисептиком, майже непотрібним протягом останніх двох тижнів, шкіру рук, стерту інтенсивною працею з цементом. Його роботу, завершену за лічені хвилини до відбуття на вокзал, ми назвали «екстремальним лендартом».

Я не могла заперечити його відчуття. Здається, багатьом із нас цього року є про що подумати. І не лише через насичену лекційну програму під кураторством Каті Бучацької, де йшлося про винахідливі механізми адаптації різних життєвих форм, геокіно, лендарт, палеоарт та палеонтологічний поворот. Але і через те, як специфічно сплелися/зіштовхнулися «природне» та «культурне», людське і нелюдське, художнє та громадське, сучасне та архаїчне, приватне та публічне у Просторі покордоння цього разу.

Певна іронія і дивна (прогностична?) точність виявилася (як нерідко стається з темами симпозіуму) в тому, що темою цього року було обрано «Бездоганний матеріал» — всеохопний і вимогливий водночас.

Продовжуючи ідейну лінію, яку ми ведемо з групою декілька років поспіль, цього разу ми прагнули переглянути саме поняття «матеріалу». Оскільки в його усталеному значенні «матеріал» передбачає об'єктивацію, використання, формування чогось із нього, було цікаво поглянути на матеріал з точки зору ідеї невтручання і (не)споживання. Також ми прагнули розібратися, що саме є матеріалом для кожного з нас. У розмовах з'ясувалося, що для багатьох це власне ми самі. Згодом це з'ясувалося і на практиці.

Хтось із художників та художниць задався питанням місця і властивостей власного «я» у складній художньо-екзистенційній «екосистемі координат» (чому б не впровадити такий термін). Хтось спробував відректися від власного «я», прибрати умовний розподіл людина/ природа і подивитися на світ очима Іншого. Хтось переосмислював межі та канони лендарту, його ключовий інструментарій та матеріали. Було задіяно ґрунт, крейду і глину, бинт і цемент, вітер і сонце, флору, в'язання, тексти і ворожіння, тишу і гасла. Схоже, усі ми зіткнулися з певними викликами, кинутими або зовнішніми обставинами, або ж самими собі. І хоч природа викликів була різною, як і шляхи їх долання, зрозуміло було одне: для всіх нас ця ітерація симпозіуму відрізняється від попередніх.

«Ти цього року постійно в таборі? Я зовсім не зустрічаю тебе в полях», — сказала мені в один із днів резиденції харківська художниця Света Кошелева за щоденним ритуалом миття посуду. Перебування в ландшафті і наодинці з ним є суттєвою складовою знаходження і практики в Могриці. Цьогорічний же симпозіум вийшов дуже інтенсивним і «соціальним» (особливо контрастуючи з мінімізованими взаємодіями останнього «ковідного» року). Цього разу в Могриці я вперше, як і багато інших, майже не мала часу на те, щоб усамітнитися з природним оточенням.

Також я вперше пишу кураторський текст одразу після завершення симпозіуму, не маючи часу на дистанціювання та рефлексію. І вперше не коментую окремих робіт учасників. Адже тут треба було би почати довгу розмову, без поспіху.

Коли щось відбувається вперше, завжди існує ймовірність того, що це відбувається востаннє. А є й інші потенційні можливості.

Матеріал несе в собі безліч потенціалів того, що ще може бути з нього створено. Можливо, його бездоганність якраз у цьому? Бездоганний матеріал — не той, котрий не має вад, а той, з яким ще працювати і працювати?

Єгор Анцигін

ВЕРТИКАЛЬ

Розмокля земля, 6x2 м

Вертикальну ділянку крейдяного кар'єру було вкрито шаром розмоклої землі. Здійснено занурення крейдяного масиву, колись оголеного від ґрунту промисловим видобутком породи, знов під землю із потенційною можливістю проростання рослинності. Як проявить себе «вертикаль» через сезон? Чи, можливо, її змиють дощі та знищить ерозія? Немає точних прогнозів. Але формування чіткої геометрії в оточенні буйного природного ландшафту вчергове створює контраст форм задля виявлення та підкреслення середовища, в якому ми знаходимось.

Марина Конєва

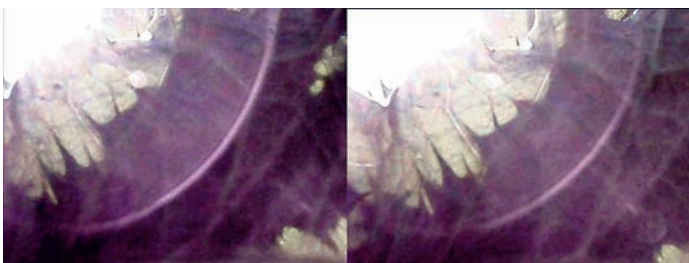
38 ОСОБЛИВИХ ЛАВОЧОК

Богдан Марго Оксана Наталка Наталка Катя Олег Олег Анна Костя
Таня Юра Діма Люся Єгор Оленка Саша Влад Лілія Каміла Еліза
Артур Олексій Діма Віка Стас Рома

«38 особливих лавочок» задумувався як спосіб пережити й пред'явити особисту слабкість і вразливість авторки проекту, і як запрошення до діалогу про перший, а може і єдиний матеріал, з яким працює кожен — про нас самих, наші страхи та чесноти, почуття, властивості та переломні ситуації, усе те, що складає нас і не може бути відняте та скасоване.

Тендітні об'єкти з віконних штапиків, сірників, зубочисток та марлі на тлі масивного громадища кар'єру мали б драматизувати чутливість та незахищеність перед життям. Однак під час роботи над лавочками, які гарантовано зламаються, якщо на них сісти, виявилось, що вразливість не існує у вакуумі. І коли крихкість оприявнюється, відповіддю може стати потік тепла, допомоги, підтримки, людяності, щирості й любові. Я бачила, як губилися драматизм і напруга, а натомість приходив живий контакт. Тож головним результатом і медіумом, гадаю, виступили людські стосунки в дивовижному могирицькому просторі, а самі об'єкти, їхня кількість, розміщення та послання, стали тільки продуктом, матеріальним виявом цієї взаємодії. А цей текст — лише радісною нагодою сердечно подякувати людям, що розділили це зі мною, назвавши їхні імена.

Люся Іванова
THE FLOWSCAPE
Відео

Коли я думаю про море, я уявляю як підходжу до берега, стаю на коліна перед крайкою води, потім руки заповзають у воду, лягаю. Мое тіло піддається всьому, що робить велика вода, жодного м'язового опору, хвиля ялозить мною по дну, та очі мої відкриті. Мене перекочує з боку на бік, кінцівки й голова на тонкій шії – лише м'які відростки на трохи пружнішій основі. Спрямоване хвилиною тіло дряпається частинками раковин і гальки, але біль – як аутоімунна реакція. Спостерігаю потік.

Clemens Poole
POOLE'S FOLLY

Poole's Folly is a ferrocement folly located on a picturesque bank of the Psel river about fifteen minutes on foot southeast of the main camp of the Morhytsia Land Art Symposium. The structure is built to match the form of a standard two-person dome tent, typical in hiking and camping applications since variations of the design first appeared in the 1970s. At that time, new materials offered lightness and mobility to would-be adventurers, opening up a new era of outdoor activity. In the case of the folly, rebar stands in for collapsible fiberglass poles, and steel mesh and concrete replace mosquito netting and weather-proof nylon. Typical details such as a ceiling opening for ventilation and a small pocket for storing camping essentials have been formally preserved, however their ferrocement construction severely limits their functionality. As with all features of the structure, enhanced durability becomes self negation rather than upgrade.

The folly was intended to be a permanent ornament, constructed as an architectural homage to the way our contemporary society interacts with nature and envisions the cleansing qualities of pastoral retreat. As a structure, however, its occupation of this picturesque location calls several elements of our rustic fantasies into question. Even as the steel and concrete claim this ideal spot (and render it useless to real campers) in a way that the tent's purpose-built mobile cousins cannot, the object's relative permanence exists on a decidedly human timescale. In the 50 years since the first dome tents enabled mountaineers to summit the world's most challenging peaks with increasingly consumerist ease, the reinforced concrete structures of the same era have begun to crumble. The fiction of untouched nature evaporates daily, and the human conquest of the planet is more of an afterthought than a manifest destiny. The temporary becomes the de facto permanent, with none of the intentionality necessary to sustain its future.

It is the nature of follies, however, to speak to both the future and the past. The status of Poole's Folly remains to be seen; as a monument to a lost civilization of pleasure seeking innocence, or as a reminder of the pleasures we can and cannot carry with us into the future.

Святослав Коверзнев

**ЗЕМЛЯ
ВТРУЧАННЯ
КОМПАС
СЛІД
СТРІЛКА
ЗАПОВНЕННЯ
СПІРАЛЬ
ЗАЗЕМЛЕННЯ
ГІЛКИ
М'ЯТА**

Проект є серією з 18-ти лендарт робіт, створених під час резиденції.

Катерина Лібкінд
ГІПЕРРЕАЛІЗМ

Копіювання знайдених у довкіллі об'єктів.

ЧТО ТУТ ПРИРОДА КТО МНОГО СМОТРИТ
ЧТО ТУТ ЕСТЕСТВЕННОГО КТО МНОГО ДУМАЕТ

Катерина Лібкінд ПРОТЕСТ ПРОТИ ТЕЧІЇ

Ти хочеш поїхати «на природу»?
Ми питаємо: що таке «природа»?
Що таке «ти» і «я»? У чому відмінність?
Хто мною говорить, хто мною думає?
Ми протестуємо проти течії.
Заберіть свій пакет, будь ласка.

Учасники:
Юрій Єфанов
Наталія Маценко
Ліза Білецька
Олександр Єльцин
Катерина Лібкінд
Станіслав Туріна
Катя Буцацька
Борис Філоненко

Ліза Білецька
ЕКО-ОРАКУЛЬНІ КАРТИ

У Могриці я переважно займалася матерією розмови за допомогою системи еко-оракульних карт, які я ще раніше розробила і привезла з собою. У день приїзду я показала карти й оголосила про ворожіння по запису. Співрозмовник обирає місце зустрічі, тему і розклад, а карти слугують нелюдськими провідниками, точками опори, відгалуженнями для розмови. Ми розкладаємо ландшафти, крізь які можна обговорити речі, не прямо дивлячись на них. У колоді присутні гриби, слизи, мінерали, комахи, трави, дерева. Ми ворожили на світанку, на заході, на кар'єрі, в яру, на кухні, в альтанці. Під акацією ворожіння не склалося. Пізніше, вночі, я обвела холодним полином під деревом коло і лягла спати в нього. Наступного дня пішла злива, і я сиділа під акацією і мокла.

Ліза Білецька
**ОПЯТЬ
(ЗНОВУ)**

Ця робота є свого роду продовженням або другою частиною мого тексту «Записки кікімори», який цього ж літа виходить у збірці «Запалення».

Ця тиха інсталяція — свого роду театральний задник для вірша, який я написала, сидячи під акацією. Тут можна побачити:

- посуд, використовуваний під час чаювань, що супроводжують ворожіння
- мотузки й вузли, які я часто плела під час ворожін з трави, що була під рукою (я зараз часто повертаюся до образів вузлів [як декоративних, так і утилітарних], локусів і ниток)
- белемніт, знайдений під ногами
- варення з троянд (зробила і подарувала Оксана Казьміна)
- шматки крейди (видовбав і привіз сюди Артур)
- глиняні чашки (зробила Ліля в могицькому гончарному співтоваристві)
- дерев'яну голку зробила Катя Бучацька
- слова «останній раз» я сплела з підакаціевої трави й джгута

Ці об'єкти, разом із назвою роботи («опять») і віршем, піднімають теми з внутрішніх і зовнішніх розмов, які хвилювали мене в Могириці в цьому році:

- про турботу, афективну працю, втому
- і перетин цих тем з поділом крафт/мистецтво всередині фем дискурсу
- втечу від гнітючої матеріальності виробництва і
- компульсивне повернення до нього
- циклічність, повторення
- могирицькі роботи Каті Лібкінд
- 2020-21 рік і вихід з ізоляції

«Опять»

искусство заставило ее засунуть белемнит в вагину
она говорит что это красота,
но это искусство заставило ее блевать на закате
опять и опять
так много повторений, их хватит на целую книгу, мы думаем
я говорю, я больше не буду разбивать огород
я больше не буду закатывать банки
это клубничные джемы убили лучшую подругу Симоны де Бовуар
никаких объектов

и точно никаких материалов
не будет в этом доме
но опять и опять на меня сыпятся иглы
шерстяные нитки
она вызывает чашки из глины
костяшками делает ложбинки
дарит подарки
вокруг акации
я очищаю круг холодной полынью
кладу белые камни
плету нити без функций и назначений
нужно короткое заявление,
в понимании флобера правильное слово
как у вирджинии кларисса соберутся в алмаз
смотреть прямо, сквозь,
в точку, прищурить глаз,
чтобы сделать один, экономный, продуманный ход
он говорит, — твоё лицо озабоченное
а забота — невидимая работа
забота — невидимая работа
но вот я опять
очищаю круг холодной полынью
опять раскладываю карты
опять достаю нить
и это в последний раз

Юрій Вишняков

ФОТНОАНОМЕТР

Прилад для вимірювання швидкості та інтенсивності сонячного вітру

Людство протягом усієї своєї історії задає собі питання щодо власної бездоганності. Вивчає навколишній світ і Всесвіт зі стародавніх часів. Але шукає свідчення власної неідеальності. Знаходить виправдання власним сумнівам, доходить висновків, що Всесвіт загалом недосконалий. Чого ж можна вимагати від крихітного людства, якому ще так мало років?

Мій «Фотаноанемометр» — приклад неідеального людського псевдоінструмента, що доторкається до Сонячного вітру, який вже є, безперечно, «Бездоганим матеріалом», як усе, що створено Всесвітом або Богом. Так само бездоганим, як і ми самі.

Анастасія Свіріденко

БЕЗ НАЗВИ

Дорогая Наташа,

Работать с этой стеной кажется мне архаизмом. Конечно, в этом есть обратная связь, растрата солнечных дней, копание в негативе, созданном 5 лет назад. Я начала этот проект спонтанно, так же спонтанно и заканчиваю. Мое пребывание здесь похоже на питье из пластикового стакана.

Но вернусь к месту. Это пространство совсем не похоже на комнаты, к которым я привыкла. Дорога сюда ослепляет и глаза быстро устают. Вообще появляться здесь позже 8 утра или раньше 7 вечера не имеет смысла.

Что-то случилось с этой стеной — этим я хотел с вами поделиться. Это было в самом начале: был долгий день, и я чувствовал то головокружительное возбуждение, которое, я знаю, было и у вас; то, которое обычно начинается днем, когда слишком мало воды и еды. В этот день изображение появилось. Когда стемнело, головокружение обрело новые формы: комок в горле и камень в животе. Я разозлился, проголодался, а пластик стал серым.

Я винила себя в расплывчатом отпечатке, как и Вы. Но Вы гораздо точнее меня: Вы бы съезжились от пластиковых листов на Вашей ровной стене которую Вы так тщательно делали. Кто научил Вас быть такой? Я пыталась перенять Вашу точность. Но превратилась в девушку, которая зря потратила день.

Анархическое чувство: девушка-самозванка. Вы не головорез, Вы не запрещаете себе печатать сентиментальные изображения: птиц в небе, натюрморты на кухне, старые автомобили.

И да, мне удалось запечатлеть изображение и теперь я думаю, оно перестанет появляться. В этом месяце я не получила полное представление о Вас. В конце концов, я решила задним числом отменить цензуру в Ваших работах. Вы можете распечатать и поместить здесь свои сентиментальные образы: промежутки времени, моменты с людьми, которым Вы доверяете. Я думаю, они стоят дорогой бумаги, жертвенного солнечного света и голода.

С Любовью,
Настя.

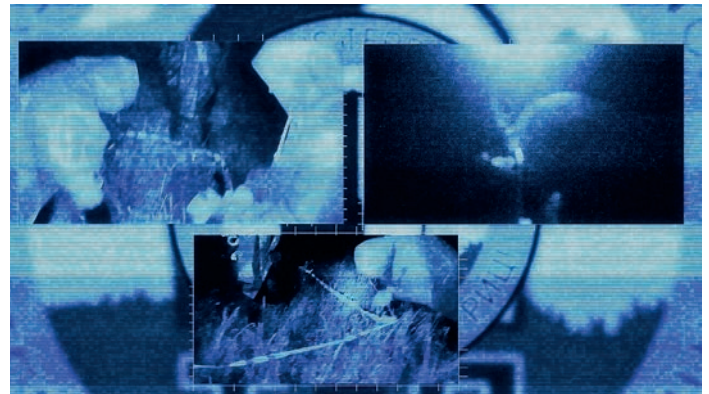
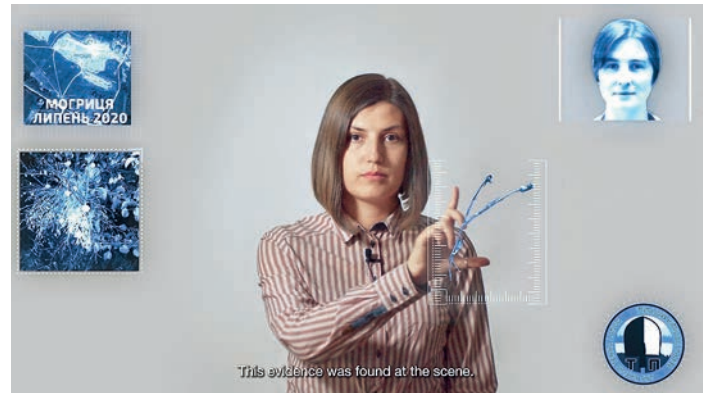
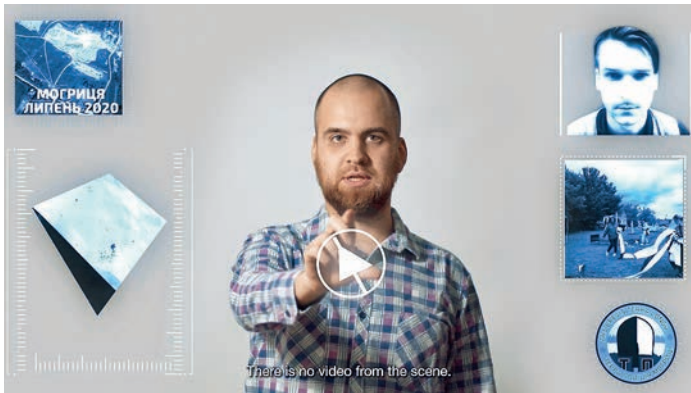
Я И НАЧАЛО МИРА
И ГОСПОДИН
КУРБЕ

Катя Бучацька
Я И НАЧАЛО
глина, дерево, левкас

Поява лендарту як руху, який відмовляється від комерціалізації мистецтва, наражається на появу комерційної галереї LISOVAgallery, що відкрилася в 2020 році на крейдяному кар'єрі у с. Могриця на Сумщині. Біла стіна, створена Наталкою Лісовою у 2015 році як лендарт проект, стає білим кубом з усіма його прихованими механізмами влади. Другою експозицією в галереї стала виставка її директорки — Каті Бучацької:

«Левкас з могрицької крейди, жіноча скульптура та напис з місцевої глини,— форма для моїх роздумів про «мистецтво довкілля», робота з яким завжди починається з розгубленості. На стіні давно потрібно було щось написати, а лендарт визнати історичним явищем, яке насправді більше не розвивається. Експозиційні межі ставлять під питання мистецтвознавчі поняття: жіноча теракота, картина на стіні, природні матеріали у довкіллі — присутні».

ТЕРРАПОЛІЦІЯ

Терраполіція — організація з охорони інтересів природного середовища, що була заснована в Могриці 2020 року Клеменсом Пулом, Юрієм Єфановим та Наталією Маценко. Нею було оголошено в розшук та здійснено арешти низки художників та художниць за звинуваченнями у насильницькій мистецькій діяльності щодо довкілля. До роботи Терраполіції долучалися також небайдужі громадяни, зацікавлені в захисті прав природного оточення, імена яких поки що не можуть розголошуватися з міркувань безпеки. Втім, нюанси роботи служби показали, що етика — складна сфера, і дилем на шляху до справедливості не уникнути.

На даному етапі діяльності Терраполіцією відкрито провадження у наступних справах: Справа «Серійної флористики» (підозрювана — Люся Іванова); «Пластикового барона» (підозрюваний — Віталій Кохан); «Капсули безвідповідальності» (підозрювані — угруповання ДЕ НЕ ДЕ); «Трайбал тату» (підозрюваний — Вольт Агапеев); справа «Паркового маніяка» (підозрюваний — Іван Татко); «Кар'єрного вандала» (підозрюваний — Єгор Анцигін (на прізвище ПГТ)). Сторону захисту представляє Анна Володимирівна Гідора. Завербований агент: Лео Троценко.

Під час симпозіуму 2021 року у шляхетну діяльність Терраполіції, що невспішно стоїть на сторожі інтересів нелюдських агентів та вищих моральних орієнтирів, зухвало втрутилася «група занепокоєних» (у складі Олени Масон, Олександра Михеда, Станіслава Туріни та Бориса Філоненка). Прикриваючись благородними мотивами, ця пропагандистська структура створила петицію, де безпідставно звинуватила Терраполіцію у зловживаннях, «обмеженні базових прав і свобод українських митців/мисткинь, закріплених в Конституції України» та зазіханні на «фундаментальні для всього людства поняття, а саме «природа», «земля», «втручання», «свобода художнього висловлювання», «ідеальний матеріал», «Роберт Смітсон», «спіраль»» та ін. Звинувачення ґрунтуються на неправдивих показах обвинувачених та умисних маніпуляціях даними. Істинні цілі групи лишаються невідомими.

ПРОЄКТ ПЕТИЦІЇ

Ініціативна група:
Олена Масон
Олександр Михед
Станіслав Туріна
Борис Філоненко

Ми, група занепокоєних учасниць та учасників лендарт симпозиуму «Простір покордоння», висловлюємо глибоку стурбованість щодо ситуації, яка склалася навколо діяльності самопроголошеного угруповання Terra Police (далі подекуди — Т.Р.)

Пункт 1.

Злочинна діяльність самопроголошеного угруповання Т.Р. обмежує базові права і свободи українських митців/мисткинь, закріплених в Конституції України, а саме свободу висловлювання, неупередженості слідчих і судово-процесуальних дій, а також вільного доступу до природних ресурсів, експлуатації напрацювань поколінь батьків-засновників лендарту та інших питомо українських форм мистецтва.

Пункт 2.

Злочинна діяльність самопроголошеного угруповання Т.Р. ставить під загрозу наявний легітимний устрій існування та сталого функціонування українських мистецьких спільнот і інституцій загалом і Могриці зокрема. Своїми протиправними діями та перевищенням повноважень зазіхає на форми затверджені згідно державних стандартів України: ДСТУ ГОСТ 1.5:2004; ДСТУ ГОСТ 1.3:2013. Самопроголошене угруповання Т.Р. не внесене до реєстру фізичних осіб підприємців, неприбуткових громадських організацій, структур Держлісгоспу, не викликають довіри та заважають сусідам, продовжуючи галасливі та гармидерні дії після 22:00.

Пункт 3.

Злочинна діяльність самопроголошеного угруповання Т.Р. спирається на шпарини в несформованій теоретичній базі українського мистецтвознавчого дискурсу, що перебуває на своєму непростому шляху до демократичної європейської родини мистецтвознавчих шкіл. Усвідомлюючи скрутний поточний стан українського мистецтвознавства перед обличчям глобальних пандемічних викликів, самопроголошеного угруповання Т.Р. хибно потрактовує фундаментальні для всього людства поняття, а саме «природа», «земля», «втручання», «свобода художнього висловлювання», «ідеальний матеріал», «Роберт Смітсон», «спіраль», «лопата», «абстракція», «першосотворена краса», «копання» та «самокопання» та використовують ці хибно потрактовані поняття з метою введення в оману, доступу до адміністративного ресурсу та інших форм поліційного свавілля.

Пункт 4.

Злочинна діяльність самопроголошеного угруповання Т.Р., перевищення повноважень, численні випадки втручання у життя і творчість ведуть до порушення крихкого балансу у діалозі «митець — природа» та тендітної нервової системи митців та мисткинь лендарт симпозиуму Могриця, що призвело до непоправних втрат створених і нестворених проєктів, які могли б бути вписані у золоті скрижалі сучасного українського мистецтва загалом і питомо українського лендарту зокрема.

У якості доказової бази подаємо відеодокази зі свідченнями потерпілих загальною тривалістю 3 (три) хв. 24 (двадцять чотири) секунди.

Якщо у вас є свідчення про випадки поліційного свавілля самопроголошеного угруповання Т.Р., або ви стали жертвою, відчуваєте, що невдовзі станете їхнє жертвою, звертайтеся на гарячу лінію або представників ініціативної групи, яка стоїть на варті художніх свобод і крейджаного балансу.

Станіслав Туріна
/куратор групи/

Артем Волокітін
Оксана Казьміна
Євген Коршунов
Світлана Кошелєва
Тетяна Маліновська
Олена Масон
Олександр Михед
Оксана Солоп
Анна Тарадіна

Група на Могриці — як альпіністська зв'язка. Кожен виконує свою роль і роботу. Позаяк на Могриці у зв'язці рухаються автономно, то кожен обирає свою роль і вибудовує свої цілі та завдання самостійно.

Свобода руху — це небезпека, ризик, крок у невідоме. Не йдеться про ризик для здоров'я, тут — ризик того, що ти станеш іншим.

Матеріал — це щось із Землі, з планети, з її тіла, це про неї, про Землю, це те, що проводить нас далі, рухає у процесі роботи від неї.

Станіслав Туріна,
виконувач обов'язків
куратора

ПРО СВОБОДУ РУХУ

Добираючи слова про роботу у групі, я повторюю те, що сказав на Могриці нашій — не «моїй» — групі: «Я не куратор. Давайте подумаємо над іншим словом». Разом ми проводили час, радились, гуляли, зіштовхувались на місцевості. Свобода — це завжди ризик. Я вирішив розділити відповідальність за слова з моїми колегами й одногрупниками. Попросивши їх відповісти на кілька простих питань. От і все.

Що таке група? Що таке свобода руху? Що таке матеріал? Усі ці питання можна продовжити словами: «... на Могриці».

Оксана Солон:

«Група — це бажання працювати та спілкуватися разом з людьми на Могриці. Свобода — вона у всьому, що ми робимо. Матеріал — це одкровення, отримані в рамках проєкту».

Олександр Михед:

«Що таке група? Це коло довіри та підтримки, в якому можна почути й сказати більше. Що таке свобода руху? Річ, яку дуже відчуваєш, коли приїздиш до Могриці з собакою. Що таке матеріал? Ті самі слова, підібрані для того самого висловлювання».

Оксана Казьміна

«Що таке група? Чужі люди, що поважають іншість одне одного, і на цій zasadі здатні об'єднатися в акті спільної дії. Що таке свобода руху? Рух і свобода не видаються мені «загальним місцем» і потребують уточнень. Як бути із людьми, що з різних причин обмежені у русі, наприклад? Що таке матеріал? Я не знаю. Можливо, я».

Світлана Кошелева

«Що таке група? Це діалог. Що таке свобода руху? Відсутність необхідності, невимушеність. Перехід внутрішнього у зовнішнє без змін. Що таке матеріал? Незакінченість, це стан «до» появи будь-чого, що згодом буде названо».

Євген Коршунов

«Що таке група? Люди, які роблять спільну справу або мають спільні інтереси, можуть бути об'єднані навколо лідера(-ки). Що таке свобода руху? Це відсутність обмежень у русі. Що таке матеріал? Якщо в художньому контексті, то це речі, явища, ситуації тощо, які художник(-ця) може використати у своїй роботі».

Анна Тарадіна

«Що таке група? Сукупність декількох об'єктів. Що таке свобода руху? Необмежена дія. Що таке матеріал? Те, що можна використати для створення чогось іншого».

Олена Масон

«Що таке група? Це коли кожен у твоєму гурті рок-зірка. Хтось басист, хтось гітарист, хтось на барабанах, усі співають. Що таке свобода руху? Не думати про те, що люди скажуть. Що таке матеріал? Щось, що ти можеш використати, не шкодуючи».

Станіслав Туріна

«Група на Могриці — як альпіністська зв'язка. Кожен виконує свою роль і роботу. Позаяк на Могриці у зв'язці рухаються автономно, то кожен обирає свою роль і вибудовує свої цілі та завдання самостійно. Свобода руху — це небезпека, ризик, крок у невідоме. Не йдеться про ризик для здоров'я, тут — ризик того, що ти станеш іншим. Матеріал — це щось із Землі, з планети, з її тіла, це про неї, про Землю, це те, що проводить нас далі, рухає у процесі роботи від неї».

Фото: Олег Дем'яненко

Оксана Солоп
ВІДБИТКИ

Тимчасові відбитки залишені людьми, з одного боку, не мають у собі сенсу, а з іншого — є в них інформація, яку залишають люди несвідомо.

Станіслав Туріна
З РОЗМОВ З ОКСАНОЮ СОЛОП

Станіслав Туріна
З РОЗМОВ З ОКСАНОЮ СОЛОП.
СТЕЖКАМИ ВІКТОРА БОГДАНОВИЧА ПОКИДАНЦЯ

Станіслав Туріна
ПОЛЮВАННЯ

Оксана Казьміна
ЗВУКОВІ ІКЕБАНИ
В РЕКРЕАЦІЙНІЙ КІМНАТІ

Це серія, що об'єднала аудіозаписи рослин, здійснених з допомогою п'єзо елемента, рекреаційні та комунікативні сесії, які Оксана Казьміна провела з іншими учасницями Могриці, а також графічні роботи, створені відвідувачками рекреаційної кімнати на прохання авторки проекту.

Під час рекреаційних та комунікативних сесій відвідувачки мали змогу прослухати аудіо обраної рослини, а також дослідити особисті міфи та легенди Оксани й те, як вони пов'язані з проектом. У своїх графічних роботах відвідувачки намагалися зафіксувати почуте.

я би хотіла розповідати зрозумілі історії
але як же бути із тим

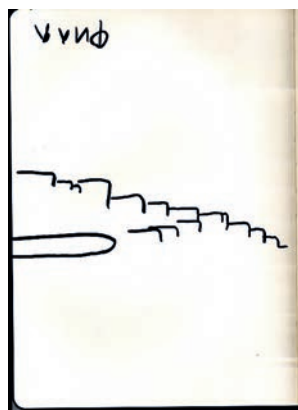
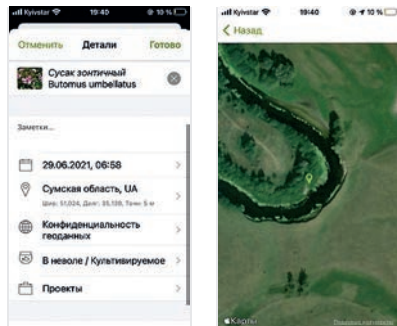
що от щойно
перш ніж присісти біля ніжно-рожевої квітки
я побачила оленя?

відвідувачки рекреаційної кімнати
слухають записи
ставлять питання

ми говоримо

про мову
про звук
про текст

про те, як ми здатні комунікувати
і яке це насправді диво
що інколи
ми навіть розуміємо щось
із цих повідомлень

Оксана Казьміна
**ТІЛО У ПУБЛІЧНОМУ
ПРОСТОРІ**
Документація перформансу
5'51"

Анна Тарадіна
ЧИСТИЙ ЛИСТ

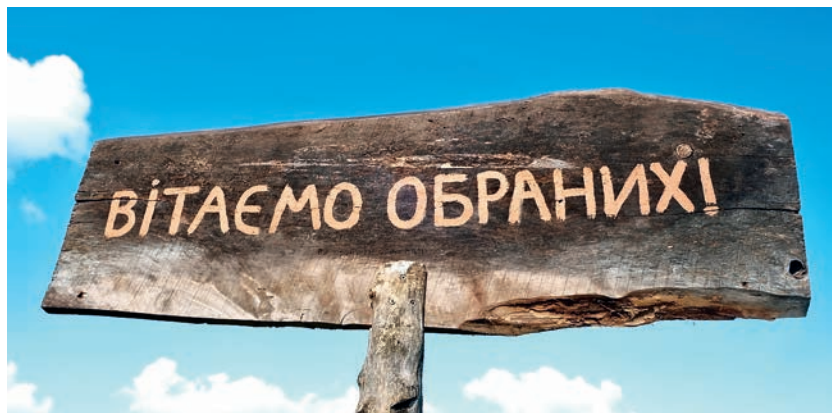

Артем Волокітін
Тетяна Маліновська
КОНТРОЛЬОВАНИЙ КУРС

ВЫ ПРОЙШЛИ ОРЕ

фото: Каміла Давлягшина

Євген Коршунов

ЗАГАДКА КРЕЙДЯНОГО КАР'ЄРУ

лендарт симпозиум в селі Могриця проходить вже більше 20 років. Втім багато місцевих жителів досі не розуміють, що ж коїться в цьому таборі поряд з крейдяним кар'єром. І дійсно територія табору виглядає загадково — скрізь схожі на ідолів конституції з дерева, закритий доступ на територію, а самі лендартисти роблять щось незрозуміле в кар'єрі. Художник Євген Коршунов вирішив підсилити цю загадковість. Біля входу в лендарт табір він встановив таблицю з написом «Вітаємо обраних».

Також художник вітає тих, хто пройшов у цьому році open call на участь в мोगрицькому лендарт симпозиумі. Для Євгена бездоганим матеріалом є ситуація.

фото: Олег Дем'яненко

Світлана Кошелева
МІЖ ПАГОРБОМ І ЯРОМ

Могрицькі яри ніби сповнені чогось, що спонукає у них пірнути, переплисти, подивитися над. Це почуття спонукало розтягнути гамак між двома пагорбами й просто погойдатись над порожнечою.

ДЕ НЕ ДЕ
Євгенія Моляр
/координаторка групи/

Катерина Берлова
Олена Волинська
Олена Загребіна
Лео Троценко

Виходячи з назви та творчо-активістських практик нашої групи (декомунізація, дезеленізація тощо) та теми цьогорічного симпозіуму ми звернулися до ідеї дематеріалізації мистецтва.

Зокрема — книги Люсі Ліпард «Шість років дематеріалізації артоб'єкта з 1966 до 1972 років», де йдеться про тенденцію втрати значення матеріальної форми у творах концептуального мистецтва.

Дематеріалізацію артоб'єкту вона пов'язує зі зміною соціально-політичної позиції художника, товарного статусу мистецтва та форми його репрезентації. Передовсім ця тенденція проявилася в концептуальному мистецтві.

Євгенія Моляр,
мистецтвознавиця,
кураторка

ТРІО ДЛЯ МАГАЗИНУ

Виходячи з назви та творчо-активістських практик нашої групи (декомунізація, дезеленізація тощо) та теми цьогорічного симпозіуму ми звернулися до ідеї дематеріалізації мистецтва.

Зокрема — книги Люсі Ліпард «Шість років дематеріалізації арт-об'єкта з 1966 до 1972 років», де йдеться про тенденцію втрати значення матеріальної форми у творах концептуального мистецтва. Дематеріалізацію арт-об'єкту вона пов'язує зі зміною соціально-політичної позиції художника, товарного статусу мистецтва та форми його репрезентації. Передовсім ця тенденція проявилася в концептуальному мистецтві.

Використовуючи неонові трубки концептуальне мистецтво послуговується мовою реклами. А ми у свою чергу звернулись до технології нейромаркетингу — «Тріо для магазину». Ця назва означає методику мерчандайзингу в торговельних мережах для стимулювання придбання товарів. «Тріо для магазину» — це спеціальні звуки, запахи та світло, які спонукають до емоційного піднесення.

Наступні роботи наших учасниць це підсилення запаху, звуку та світла мोगрицької дійсності. Запахи й звуки притаманні Могриці авторки (Катя Берлова та Олена Загребіна) знаходять в глобальних онлайн бібліотеках, та інтенсифікують за допомогою них Могрицьку дійсність.

Ми також звертаємося до феномену «покращення», з яким повсякчас стикаємося у публічному просторі. Він полягає у втручанні в автентичну цілісність історичних об'єктів з метою їх осучаснення та поліпшення. Ми іронічно вдаємося до штучного підсилення досконалої нематеріальності цього простору.

Третій компонент нашого «Тріо для магазину» — світло. Олена Волинська, для якої світло є улюбленим художнім матеріалом, легким жестом — одним кліком кишенькового ліхтарика вихоплює променем світла особливо привабливі фрагменти довкілля. Цим самим надає їм театральної видовищності.

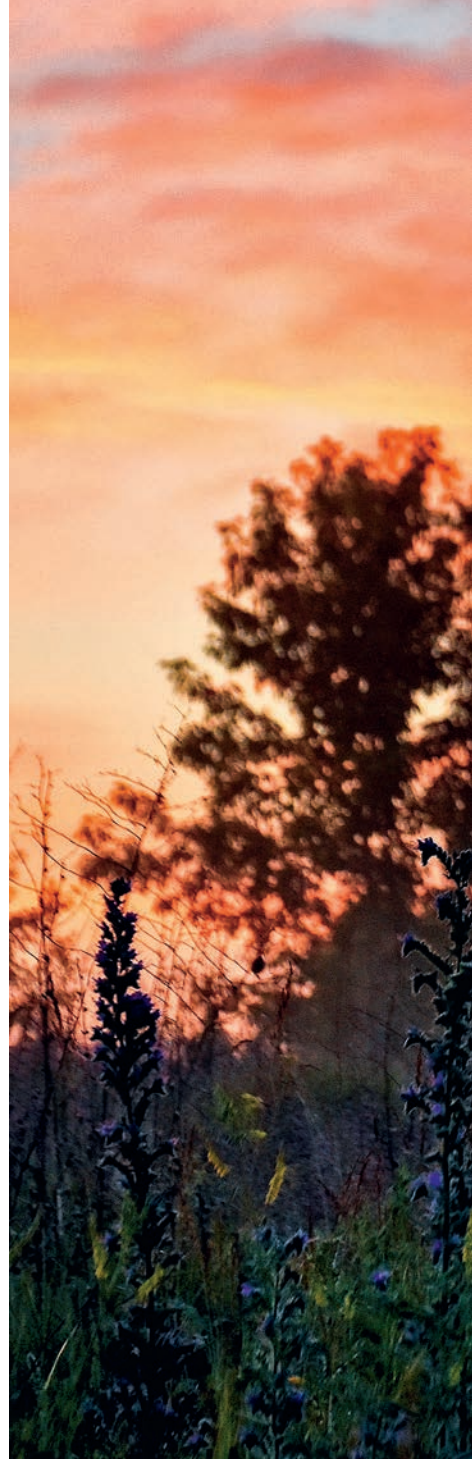
Лео Троценко
СЛАБКИЙ КОНЦЕПТУАЛІЗМ

«Слабкий концептуалізм» складається з трьох ОСВ табличок із вирізаним написом NEON. Про роботу можна думати як про гру слів. З однієї сторони, це загравання зі стереотипом про неонові трубки, як про матеріал, що привабливо світиться, а також, уособлює інституційне мистецтво. А з іншого боку, тут можна говорити про неможливість проголосити бодай якийсь один матеріал бездоганим.

«Слабкий концептуалізм» може бути чи то реакцією, чи то капітуляцією перед модерністською ідеєю «бездоганного матеріалу», що водночас, була й темою цьогорічного лендарт симпозіуму в Могриці.

Табличка в полі біля стежки з видом на лугові трави, табличка у підніжжя кар'єру з видом на крейду, табличка нагорі кар'єру з видом на небо.

Фото: Вікторія Тимошенко

Катя Берлова
MORE SEX, MORE

Я використала парфуми з ароматом лугових трав, тепер у цьому місці трави пахнуть сильніше і можливо, дещо інакше.

Катя Берлова
ТОЧНИЙ ЧАС

Олена Загребіна
ПТАШИНИЙ КАР'ЄР

прихильності
роси до трави
пташки до гілки
щоки до щоки

1966
Василь Голобородько

Птахи — частина ідентичності місця. Спів, звуки птахів — частина досконалого нематеріального ландшафту.

Штучне підсилення співу птахів, які населяють пташиний кар'єр (щурка золотиста (бджолоїдка), ластівки, сойки, жайворонок чубатий (посмітюха), перепел тощо) та птахів, чий голос ХОТІЛОСЬ би тут почути (як певний міф з сумських новин, пташка Квак) дає змогу підкреслити «прихильність пташки до гілки» як частину досконалого ландшафту Могриці.

Олена Волинська
CLCK

Псільський туман — магічне дійство, що повсякчас вабить могорицьких художників та художниць. Інтенсифікуючи видовищність цього процесу я театралізувала його двома «софітами» з ліхтариків так, що з-за куліс берегових кущів ми могли спостерігати за утворенням туману, а спрямоване світло підкреслювало кожен рух річкової води.

Антон Саєнко
/куратор групи/

Олександр Єльцин
Юрій Єфанов
Ілля Новгородов

Дистанція між навколишнім
середовищем і «я», заливається
звуком голосів, без цілі та
перешкод у соціальному
серпанку.

Досконалість часу зупиняє
матеріал — артефакт звуку,
що стелиться в бездонній ямі
мовчання.

Голосна тиша та яскрава тінь —
реальність, яку намагається
спіймати сучасник, — азартна
природа виживання.

Олександр Єльцин
ХАЦІ

Юрій Єфанов

ЗВУКИ ДОВКІЛЛЯ МОГРИЦІ, А САМЕ ЛЮДЕЙ

Ми розташувалися досить рівномірно по периметру кратера, викопаного Наталкою Лісовою. У центрі перебували мікрофони. Образ роботи до мене приходив наступний: деяка істота записує звуки довкілля, пхає мікрофон в різні місця: у вулики, мурашники, річки і т. д. І ось одним із таких місць виявилось скупчення людей. Я попросив учасників навмисно не використовувати слова. Тобто видавати будь-які звуки, окрім слів. Загальна тривалість вийшла близько п'ятдесяти хвилин, але зрозуміло, що можна було б робити і більше. Для першої презентації я використовував каструлю — щоб домогтися достатньої резонанції. А також зробив невелику промову: «Якщо хтось із вас запитає: «Хіба ж люди — це довкілля?, адже довкілля — це лани, степи, комахи і т.д.» Я скажу, що нам вже давно треба позбутися таких форм мислення. Адже довкілля — це ми.

Юрій Єфанов
Ілля Новгородов
ХМАРНАДЗОР

Хмарнадзор — спеціальна незалежна моніторингова організація. Її основні завдання — це неупереджено і об'єктивно спостерігати за пересуванням хмар у міжнародному повітряному просторі та звітувати про ситуацію в Хмарконтроль (спеціальна агенція, що здійснює контроль пересування повітряних мас). Термінове створення організації було зумовлено катастрофічним зростанням кількості хмар у південно-західній частині країни наприкінці першого півріччя 2021 року. Ініціативною групою стали Ілля Новгородов, Юрій Єфанов та Олександр Єльцин. Перші навчання Хмарнадзору проходили на території міжнародного лендарт симпозиуму «Простір покордоння».

Наталія Лісова
/кураторка/

Едуард Балула
Марія Богомолова
Юлія Галета
Каміла Давлятшина
Анна Кохан
Родіон Прохоренко
Володимир Полегін

Могрицький лендарт — це не лише
єднання з довкіллям. Це також
постійна взаємодія простору,
митців і глядачів у часі. Але,
перш за все, це взаємодія
художника із самим собою,
де він вибудовує нові форми,
народжує власний контекст
середовища. Намагається бути
присутнім тут і зараз, стати
частиною природного процесу,
зафіксувати падіння крапель
дощу, рух сонячного проміння,
дихання землі. Відчути вічність
у миттєвостях життєвого циклу.

Постійний діалог із природою та
ізолюваність від зовнішнього
світу загострює чутливість,
сповнює готовності, дозволяє
імпровізувати, надає свободи.
Відсутність сталості у природі
звільняє від обмежень, виводить
за рамки буденності, повертає на
нульову точку відліку.

Наталія Лісова,
мистецтвознавиця,
кураторка

ФОРМА ЧАСУ

Лендарт-симпозіум «Простір покордоння» — це ніби творча лабораторія, взаємодія учасників між собою та з довкіллям, локалізована у певному проміжку часу, коли є нагода відсторонитись від пут цивілізації, побути вільним художником та пізнати самого себе.

Щороку організатори визначають нову тему для творчого пошуку. Цьогорічною темою став «Бездоганий матеріал». Вочевидь, це не про вибір, а про сутність світу, в якому все є бездоганим та унікальним. Водночас куратори мали змогу запропонувати своїм учасникам підтему, яка б допомогла глибше зануритись у простір покордоння на шляху мистецького дослідження.

Саме «Форма часу» уособлює тисячолітню пам'ять простору, який є сталим у своїй плинності. І звісно, час, як одна з координат хронотопу, визначає положення матеріальних тіл у просторі. До того ж, визначення часу є філософським поняттям, де він являє структуру всесвіту з послідовністю подій у ній. Простір і час взаємопов'язані та не існують одне без одного, де час завжди протікає від минулого у майбутнє. Природа часу невідома, як і те, чому він безупинний. Інколи час сповільнюється, «провисає» або пришвидшується, але кожен відчуває його по-своєму. Час набуває різних форм. Часова форма для кожного своя, і яка ваша форма часу — вирішувати лише вам. Саме тому робота із середовищем виявила внутрішній темпоритм кожного учасника та окреслила його або її особисті точки відліку світу крізь призму могицького ландшафту.

Слід відзначити, що більша частина учасників групи «Форма часу» — це митці, які вперше потрапили на локацію симпозиуму та вперше реалізували себе в мистецтві довкілля. Наприклад, крихітні тріщини на поверхні крейдяного кар'єру, породжені випаровуванням дощової води, нагадали Юлії Галеті тектонічні розломи, які ведуть до центру Землі. Своєрідне заповнення пустот колишньої банори за допомогою дрібних гілок сухих рослин ніби відраховувало секунди на циферблаті світового часу, який лишає мінливу тінь на поверхні землі. Час минав, тіні змінювалися протягом створення роботи — від сходу до заходу сонця. Реалізована ідея була настільки тендітна, що потребувала особливого захисту і була захищена під картонною коробкою, яка, на жаль, не витримала зливи. Але художниця відновила свій задум неподалік від місця першої спроби, щойно перші сонячні промені торкнулися землі. Після закінчення роботи на авторку чекав приємний сюрприз — перший варіант таки вцілів і справді відображав свою назву «Масштаб: тінь часу».

Едуард Балула теж зіткнувся з цією рисою лендарту: коли середовище трансформує ідею автора. Так роботу художника напередодні презентації було демонтовано невідомим фактором — ймовірно, антропогенним. Зрештою, автор модифікував інсталяцію від початкової фігури, сформованої з його тіла, до єдиного жесту — перста, який вказує на зірку, що падає. «Дивись!» — вигукнув художник, споглядаючи на схилах Могриці політ небесного тіла. Автор вирішив зафіксувати мить падіння на тому самому пагорбі, де побачив спалах космічного світла, який промайнув у часовому просторі його сприйняття.

«Відбиток часу» Анни Кохан теж є спробою закарбувати тривалість, проте зробити це крізь призму дотику. За основу художниця узяла логотип симпозиуму — коловорот, який є давнім символом сили Сонця та Місяця, природної енергії повітря, води, вогню та вітру. Анна стилізувала спіраль у візерунок, що нагадує папілярні лінії людського пальця та за допомогою тиснення нанесла білі сліди на стовбури сухих, колись аварійних дерев у «Колі спілкувань», які є частиною лендарт-локації «ПісляСаду». Розміщені по колу, дерев'яні колони об'єднують художників під зоряним небом у відблисках головної ватри симпозиуму і нагадують табло годинника, на зразок славнозвісного кромлеха. У такий спосіб авторка проєкту торкнулася простору та позначила час власної пам'яті в межах колективної. Намагання повернутися в часі відображено у роботі Марії Богомолрової «Пастка». Художниця, вибудовуючи сильце для зоряного Тільця, не помітила, як сама потрапила в тенета власної пам'яті. Спогади дитинства постали під час монтажу сузір'я у закутку крейдяного кар'єру. Марію змалку навчали «ловити» корів, проводити їх крізь хачі додому. Не випадково, що нічна інсталяція спалахнула саме серед високих ароматних трав Могриці, де глядачі мали змогу не тільки помандрувати у скупченні зірок Тільця, а й створити власні модифікації сузір'я. У пошуках себе на перетині просторо-часових координат пам'яті Каміла Давлятшина вдалося до реконструкції археологічного розкопу, створеного за зразком польових досліджень науковців на території місцевого історичного крейдяного ландшафту. На місці «Стоянки номер 1» авторка «знайшла» об'єкти — світлини зі своїм зображенням, що, за легендою, датовані 1943-1944 роком. Вони втілили роздуми художниці про точку відліку людської пам'яті, про місце її особистості у світовому часі. Моделюючи структуру своєї подоби у просторі з елементів дотичних до неї самої, Каміла означила своє «Я» як таке, що водночас і шукає, і намагається бути знайденим.

Зрозуміти природу свого болю, сповнюючись ним до краю через форму згаяного часу, тим самим виявляючи його дискретність, намагався Родіон Прохоренко, не сходячи з однієї з найвищих точок крейдяного кар'єру протягом цілого дня — від 6-ї години ранку до 8-ї години вечора. Художник 14 годин поспіль перебував наодинці з краєвидом неповторної краси, споглядаючи відрізок часу із життя табору митців на відстані, та кожної хвилини відчував, як мало часу йому залишилось, щоб переживати моменти буденності спільно з іншими. Перформанс «Я бачив день, який минав» — це «мить, що зникла назавжди швидше, ніж я змигнув оком».

Про швидкоплинність та марність людської метушні, розкриваючи проблему прочитання священних текстів, оповідає довготривала дія в довкіллі Володимира Полегіна «У прочитанні тексту була допущена помилка». Під променями палючого сонця, сім годин поспіль, автор збирав до купи і розкидав крейдяні брили посеред місцевого кар'єру, у такий спосіб трактуючи слова книги Еклезіаста зі Старого Завіту:

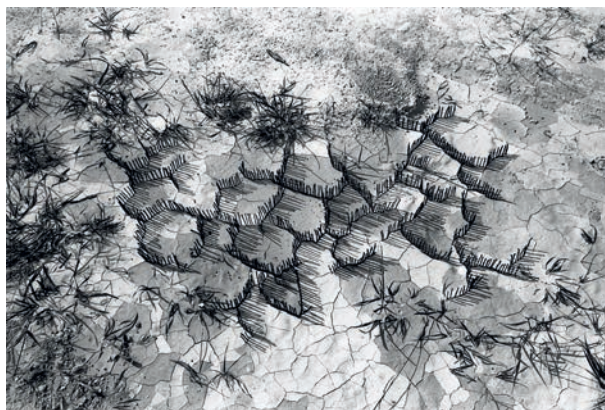
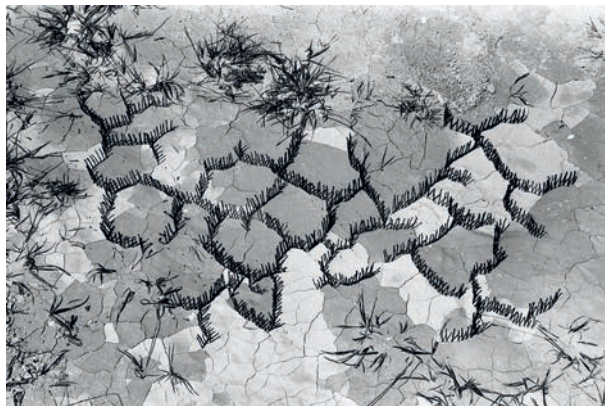
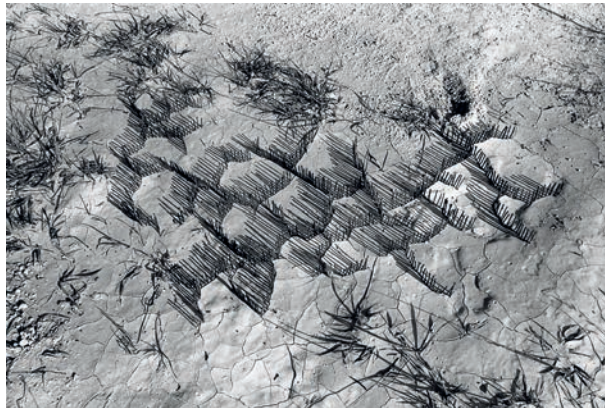
«Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом. (Екл. 3:1)

Марнота марнот — геть усе марнота! (Екл. 1:2)

Та й що має людина зо всього свого труда та із клопоту серця свого, що під сонцем працює вона? (Екл. 2:22)

Покоління відходить, й покоління приходить, а земля віковічно стоїть! (Екл. 1:4)»

Юлія Галета
МАСШТАБ: ТІНЬ ЧАСУ

Крихітні тріщини на поверхні землі зблизька виглядають, як тектонічні розлами. Таке враження, що ці вузькі тунелі ведуть до самого центру планети. Ймовірно, вони утворилися, коли висохла велика калюжа й зникнуть, мабуть, після наступного дощу. Але це по-своєму цікава гра — фантазувати, наскільки глибоко сягають ці розколини і скільки їм насправді років. Попри всю тимчасовість, вони справляють враження чогось прадавнього. Ми ніби проектуємо цей невизначений, прихований від людського ока час назовні, надаючи йому форму, вимірюючи його звичними для нас орієнтирами — рухом сонця та небесних світил.

Марія Богомолова
ПАСТКА

У дитинстві мене вчили ловити корів.
Вести їх крізь хащі й трави додому.
У Могриці я теж зловила Тільця.

Каміла Давлятшина
СТОЯНКА НОМЕР 1

У пошуках себе на перетині просторово-часових координат пам'яті Каміла Давлятшина вдалася до способу реконструкції археологічного розкопу, на зразок досліджень науковців на території місцевого історичного крейдяного ландшафту. На місці «Стоянки номер 1» авторка «знайшла» об'єкти — світлини зі своїм зображенням 1943-1944 року датування, які втілили в собі роздуми художниці про точку відліку людської пам'яті про її особистість у світовому часі. Моделюючи структуру самоподібності в просторі з елементів дотичних до неї самої, Каміла означила своє «Я» в пошуку і «Я» в намаганні бути знайденим.

Володимир Полегін

У ПРОЧИТАННІ ТЕКСТУ БУЛА ДОПУЩЕНА ПОМИЛКА

«Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом. (Екл. 3:1)

Марнота марнот — геть усе марнота! (Екл. 1:2)

Та й що має людина зо всього свого труда та із клопоту серця свого, що під сонцем працює вона? (Екл. 2:22)

Покоління відходить, й покоління приходить, а земля віковічно стоїть! (Екл. 1:4)»

Родіон Прохоренко
Я БАЧИВ ДЕНЬ, ЯКИЙ МИНАВ

Для того, щоб зрозуміти природу свого болю, корисно посилювати і стимулювати його. Для того, щоб побачити, як мало в тебе часу — треба згаяти його вдосталь. Я мав достатньо часу, щоб згаяти, і чимало болю, щоб заповнити ним себе. У мене було чотирнадцять годин, щоб побачити, як минає день, до якого я не маю жодного стосунку. Я мав чотирнадцять годин, щоб відчути кожну хвилину як глибоке болото, а весь день як мить, що зникла назавжди швидше, ніж я змигнув оком.

Едуард Балула
ДИВИСЬ!

Я видерся на пагорб і задивився на небо.
З неба падала зірка.
Вказавши на неї, я сказав: «Дивись!»
Цю мить я вирішив залишити у Могриці.

Анна Кохан
ВІДБИТОК ЧАСУ

За основу візерунка я взяла нашу Могрицьку спіраль. Її я трішки стилізувала і вийшов цікавий малюнок, який нагадує відбиток пальця. А оскільки це відбиток, він може залишатися на поверхні або на об'єкті від року до тисячоліття, а може навіть і довше.

фото: Олег Дем'яненко

Костянтин Зоркін
/куратор групи/

Артур Гармидер
Маргарита Журунова
Богдан Локатир
Еліза Мамардашвілі
Лілія Петрова
Владислав Юдін

Що хотіла показати мені Могриця цього разу?

Радість від безпосереднього контакту з матеріалом, коли між тобою та місцем не виникає думок, інтерпретацій, рефлексії?

А може це був приклад чистого образу, який неможливо перекласти на художню мову.

Костянтин Зоркін,
культуролог,
куратор

СОН У ЛІТНЮ НІЧ

Необхідність працювати, втом, перегони з часом занурюють свідомість у напівдремотний стан. У ньому все, що ти бачиш, перетворюється на фантоми. Цей стан може стати настільки звичним, що за ним вже неможливо буде розгледіти реальність. І ти блукаєш серед тіней, наче Фродо, що не може зняти кільце. Коли примара великого міста розчиняється, її місце займає новий морок — інопланетний пейзаж білого кольору.

Тіні людей у цьому видінні поводяться так само сюрреалістично: вони будують цегляні будинки під землею, розпалюють багаття, рвуть на собі одяг, блукають темним лісом, відкривають та закривають двері, що висять у повітрі, граються величезними крейдяними кулями. Мабуть, це цілком нормальний спосіб існування у світі привидів. Я намагався не пропустити жодного дивного вчинку, рушав за ними, але не міг поворухнутися. «Головне не втратити увагу» — говорив я собі, але повіки важчали, і все знов пливло перед очима.

На третю ніч перебування на симпозиумі мені наснився сон:

.... У кадрі я бачу свої долоні на шорсткій поверхні дерев'яної колоди, що вкопана у таборі. Долоні повзуть вверх по корі. За ними немає рук — долоні рухаються окремо, наче якісь істоти. Але у мене немає неприємного відчуття. За ними у кадр повзуть нові долоні і теж піднімаються вверх стовбуром. Потім ще і ще. Світло у сні яскраве, сонячне, небо блакитне. А колір шкіри долонь здоровий та рівномірний. Я відчуваю захоплення і прокидаюсь...

Що хотіла показати мені Могриця цього разу? Радість від безпосереднього контакту з матеріалом, коли між тобою та місцем не виникає думок, інтерпретацій, рефлексії? А може це був приклад чистого образу, який неможливо перекласти на художню мову.

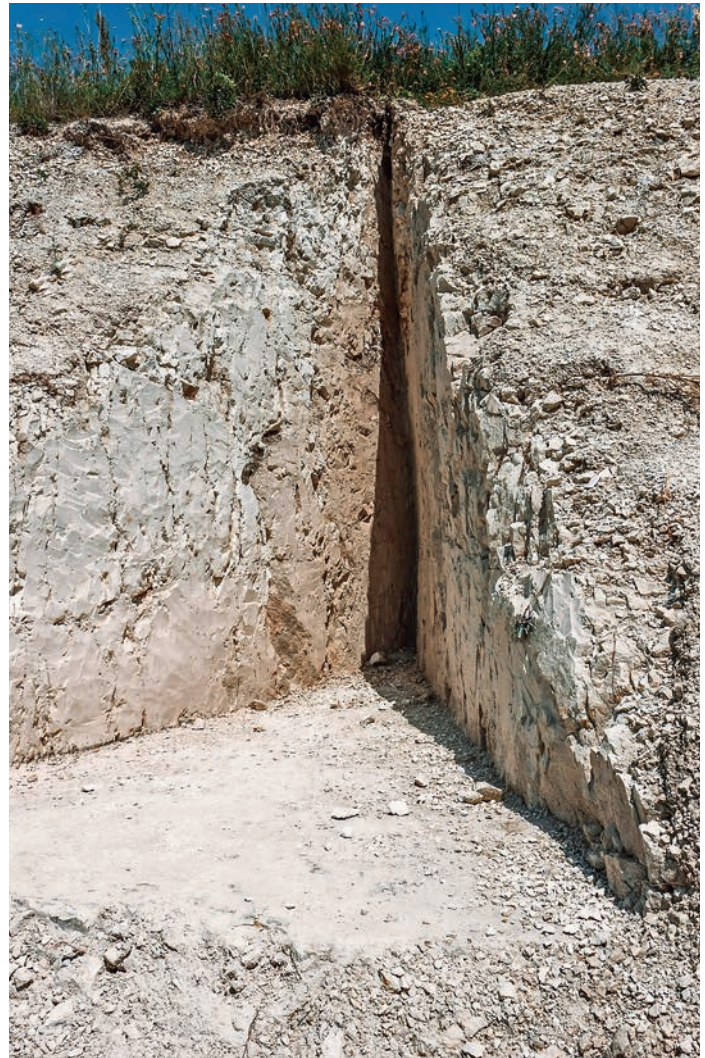
Уві сні все здається реальним. Я досі чую сухий шелест, відчуваю лусочки кори та тепло на пальцях. Крім цього сну я не зробив нічого на лендарт симпозиумі 2021 року.

фото: Олег Дем'яненко, Олександр Залоза

Фото: Вікторія Тимошенко, Антон Ясенчук

Артур Гармидер
ПРИСУТНІСТЬ

Артур Гармидер/Катерина Животкова КОЛЕКЦІЇ

Автори двох колекцій, не змовляючись, одночасно вирішили зібрати у лабораторні склянки розмаїття Могрицької локації лендарту. Лише Катруся планувала збирати малесенькі рослинки, а Артур залишки від робіт митців. Випадково на симпозіумі виявилось, що ще взимку в двох людей у різних місцях /Львів, Київ/ виникла ідея колекції в однаковому форматі зберігання. Тому автори вирішили об'єднати свої роботи в один проект.

Еліза Мамардашвілі

ЗАЛИШОК

перформанс

Залишок минулого.

Дія розділена на два дні, відбулася в один і той же час, о 21:00.

Перший день.

Закрита-відкрита-закрита книга.

Частини. Глиняні з марлею аркуші, розрізної книги збереглися, невикористані й невитрачені, проходять шлях через зміни.

Від обмивання білою крейдою до написання букв, від продавлювання і руйнування до ніжного дотику.

Звуки тихі перетікають в гуркіт, стають артефактами.

Сукня є сполучним елементом двох днів. Свідок.

Обводила, оточувала, обмежувала, обрамляла, описувала.

Аркуші складені в стопку, придавлені ногами.

Еліза Мамардашвілі

ЗАЛИШОК

перформанс

Залишок минулого.

Дія розділена на два дні, відбулася в один і той же час, о 21:00.

Другий день.

З ранку руки тяглися до виплітання та обв'язування. Плела з трави для зап'ястя людей, що проходять, що оточують, що сидять поруч. Людям, яким моя присутність була важлива, чи мені їх.

Вони були зі грубої жорсткої трави, м'якої та ніжно, з ниткою та без.

Повне занурення в перед підготовку, неусвідомлене, чисте, без інтелектуального втручання.

Прийшла на місце, побачила на руках людей мій прожитий день, залишок мене на них. З деревами навколо я робила теж саме. Обрамлення.

Клаптиками послугувала сукня, залишок пам'яті, яку я рвала, а зап'ястями були дерева, різні за характером, різні за формою.

Почала дійство в просторі, вони звернули увагу на свої руки та зрозуміли, що є частиною важливого залишку, що залишала протягом усього дня.

Там де не вистачало одного клаптика я об'єднувала з двома, трьома створюючи цільну лінію.

Створювала білі перешкоди.

Йшла в глиб лісу.

Інтуїтивно знаходячи вихід.

Ліс дуже густий, колючий, що чіпляє, звук тканини, що рветься, руйнує його тишу, продовжую йти та шукати, залишаючи себе, залишаючи сукню, що пережила, перенесла вчорашню дію, що перенесло досвід кожного аркуша вирваного з книги.

Виходячи з лісу, пов'язала клаптик на найтонші гілочки, останнім, обрамила своє зап'ястя.

Пішла. Залишила питання, як вийти назад.

Заблукали.

Та, що проклала шлях, пішла.

Завдяки клаптикам, вони вийшли до первісної точки відліку.

Владислав Юдін/Петрова Лілія
РИТУАЛ

Завдяки бездоганним матеріалам Могриці склався наш ритуал! Неподалік від табору знайшли глину, роздобули цеглу з колись діючих місцевих печей, викопали яму в потрібному місці, вимісили глину, наліпили вироби, зібрали горно, передали йому вироби, напували його вогнем, повітрям, поки в його лоні глина не

перетворилася на кераміку, потім розділили радість від тримання новоспечених виробів з оточуючими.

Декларуємо наш «Ритуал» як витвір мистецтва, що дозволяє людині наблизитись до розуміння логіки землі, долучити стихію до творчості, та вціліти при цьому.

Горно фіксує природні знання у виробі, щоб можна було тримати їх у руці, нести в кармані або поставити на стіл. То хай він служить для подальшої взаємодії з бездоганним матеріалом Могриці!

Маргарита Журунова/Богдан Локатир
ЗАХОПЛЕННЯ

Захоплення — це одночасно і дія, і назва. Ми захоплюємося красою польових трав Могриці, і ми захоплюємо цю красу в пастку. Пастка — з білого тла, чорного обрамлення, скла між ними — самохідна тимчасова галерея, щоб на мить вихопити із зеленого моря (із білого шуму) маленьку рослину, маленьку деталь, дрібничку, показати (собі, глядачу, світові), яка вона прегарна, і відпустити назад у море.

P.S. жодна рослина не постраждала)

Marharyta Zhurunova/Bogdan Lokatyr
ZAHOPLENNYA

The title of the work in Ukrainian is both a verb and a noun. «Zahoplen-nya» is both admiration and appropriation. We admire the beauty of the Mogritsa field herbs, and we capture this beauty in a trap. The trap — from a white background, a black frame, glass between them — a temporary gallery to for a moment to snatch from the green sea (from white noise) a small plant, a small detail, a trifle, to show (to itself, the spectator, the world) how beautiful it is, and release back into the sea.

P.S. no plant was affected.

Маргарита Журунова/Богдан Локатир
SPHERE

Цьогорічна тема симпозіуму — бездоганий матеріал. І таким матеріалом для Могриці, на нашу думку, є її легендарна крейда. Ми вирішили заключити бездоганий матеріал в бездоганну форму (форму кулі; цікаво, що частинки крейди під мікроскопом теж круглі).

Marharyta Zhurunova/Bogdan Lokatyr
SPHERE

This year's theme of the symposium is perfect material. And in our opinion, such material for Mogritsa is its legendary chalk. We decided to enclose the perfect material in the perfect shape (this is a sphere; also interesting that the chalk particles under the microscope are also round).

Маргарита Журунова/Богдан Локатир
SPHERE II
 Digital

Marharyta Zhurunova/Bogdan Lokatyr
SPHERE II
 Digital

РЕЗИДЕНТИ

Ганна Гідора
Олег Калашник
Віталій Кохан
Наталя Кохан
Олег Кохан
Олена Пічкурова
Володимир Пічуров
Віктор Савостьян
Марина Сокрута
Андрій Сокрута
Олександр Федоренко
Сергій Якунін

Основа лендарт симпозиуму з року в рік — це постійні резиденти «Простору покордоння».

Деякі з них створюють свої роботи у просторі Могриці з днів заснування симпозиуму — Ганна Гідора, Наталя Кохан, Олег Кохан. Олександр Федоренко, Віталій Кохан, Андрій Сокрута долучилися до лендтворення з часів студентства у Сумському училищі культури та мистецтва.

Щорічно група резидентів складається з постійних та запрошених учасників.

З 2008 року у симпозиумі бере участь класик українського лендарту Сергій Якунін.

Наталя Кохан/Олег Кохан
МІГРУЮЧА СТРУКТУРА 2021

Олег Калашник
ВІДБИТКИ

Ідентифікація і генетичний код. Шифри й символи. Перетин минулого і сучасного, природного і штучного. Мільйони років тому тут простягалося море, а коли танули льодовики, то залишилися тільки скам'янілості та скелети давніх морських тварин... У вирі різних перетворень народилися крейдові гори.

Зліпки зубів з гіпсу, що з'являються на крейдовому полотні, своїми неповторними відбитками залишають питання про тих, хто їх залишив. Ідентифікація теперішнього за слідами минулого. Біле на білому. Неочікувано вириває з пам'яті вишивка мережкою білим по білому, як справдана вишивали тільки на Сумщині та Полтавщині. Геометричні орнаменти виконували місію оберега: хвилясті лінії, символізуючи воду, уособлювали життєдайну силу, а горизонтальні, відображаючи землю, — родючість.

Переспів культурного етнічного коду у природному рельєфі зв'язує все: ідентифікацію і генетичний код, шифри й символи, перетин минулого і сучасного, природного і штучного.

Марина Сокрута
ПАРАДИГМА

Віктор Савостьян
ПТАХІВНЯ

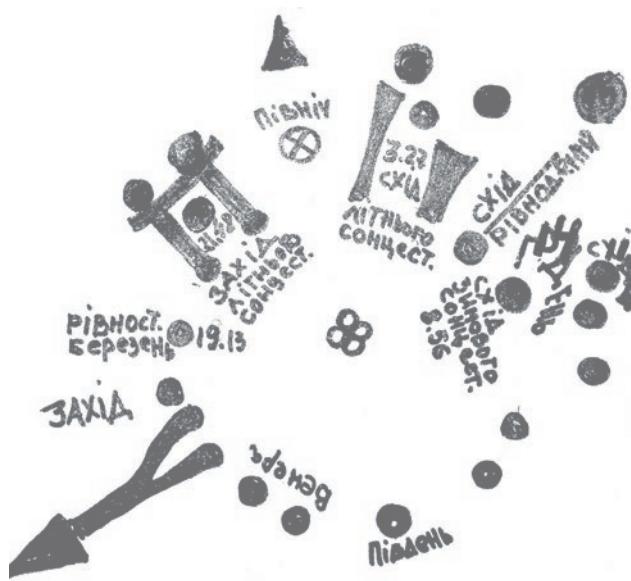
Олена Пічкурова
Володимир Пічкур
СПІВТВОРЕННЯ

Андрій Сокрута
ПЕРШИЙ ФРАГМЕНТ

Ганна Гідора
СОНЯЧНИЙ КАЛЕНДАР

фото: Олег Дем'яненко, Вікторія Тимошенко

Віталій Кохан
СТРАЖ ПІВНОЧІ

Наталія Лісова, Марина Конєва
СИНХРОНІЗАЦІЯ

Сумісна дія художниць, коли рух однієї впливав на іншу, що змінювало їхню динамічну поведінку, і призвело до збігу в часі кількох несталих явищ.

Формою, об'єктом та учасником взаємозв'язку між художницями став могрицький вітер, і сутність такої взаємодії полягала в спільній напрузі суб'єктів.

Взаємодія відбувалася в просторі й часі та була специфічною для кожної з форм руху матерії. Таким чином контакт між художницями уможливив синхронізацію з простором.

фото: Олег Дем'яненко, Антон Саєнко

КОМАНДА СИМПОЗИУМУ 2021

організаційний сектор

Ганна Гідора

Вікторія Бронза

Юрій Вишняков

Віталій Кохан

Ольга Остапець

сектор експозиційних проєктів

Ганна Гідора

Ярослава Майстренко

Єлизавета Ощепкова

Юрій Вишняков

Роман Линник

дизайн-супровід

Дмитро Верьовкін

Єлизавета Братчик

мистецтвознавчий супровід

Євгенія Моляр

Наталія Маценко

Наталія Лісова

лекційний сектор

Катя Буцацька

лектори

Ася Баздирєва

Ліза Білецька

Лесь Виноградов

Ліза Корнейчук

Ксенія Малих

Євгенія Моляр

Борис Філоненко

медіасектор

Єлизавета Братчик

Єгор Анцигін

Вікторія Тимошенко

Наталія Лісова

фото/відео супровід

Юрій Єфанов

Каміла Давлятшина

Олег Демьяненко

Вікторія Тимошенко

Оксана Солоп

координаційний сектор

Марина Конєва

Єлизавета Ощепкова

Ярослава Бондарчук

куратори

Костянтин Зоркін

Олексій Коношенко

Наталія Лісова

Наталія Маценко

Євгенія Моляр

Антон Саєнко

Станіслав Туріна

модератор

Єгор Анцигін

фасилітаторка

Ганна Гідора

ОРГАНІЗАТОР

ЗА ПІДТРИМКИ

засновник та керівник проєкту

Ганна Гідора

landart-mogritsa.org.ua

Mohrytsia_Land_art/@mohrytsia/

ВИСЛОВЛЮЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ:

Сталість і розвиток симпозиуму:

Голові Сумської державної адміністрації

Дмитру Живицькому

Депутату Сумської обласної ради:

Олегу Медуніці

Раднику патронатної служби голови Сумської ОДА

Юрію Гладенку

Депутатам Сумської міської ради:

Євгену Косяненку, Олександрю Зименку, Світлані Липовій,
Інні Босенко, Ірині Рибальченко

ВИСЛОВЛЮЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ ОСОБИСТО:

Любові Карпенко, Тетяні Мироненко, Наталії Цибульській,
Людмилі Пеховій, Юлії Левченко, Юрію Гладенку;
Римі Миленковій, Антону Бегменку, Вадиму Дубоделову,
Сергію Кривомазу, Володимирі Манастирному,
Єгору Серову,
Євгену Ощепкову, Ользі Залозі та ініціативі однодумців,
і дякуючи добрій волі багатьох людей, що закоханні
в Могрицю та мистецтво.

Аерозйомка:

Андрій Сокрута, Юрій Коропченко, Роман Клименко

Фото/відео зйомка:

Каміла Давлятшина, Вікторія Тимошенко, Олег Дем'яненко,
Сергій Малюк, Антон Саєнко, Віталій Кохан, Ганна Гідора,
Наталія Лісова, Антон Ясенчук, автори проєктів.

ЕКСПОЗИЦІЙНІ ПРОЄКТИ:

Агенція «Промоції Суми» «Бездоганий матеріал»:
дайджест документації творів лендарту
«Простору покордоння»/серпень 2021

Агенція «Промоції Суми» «Виявлення»:
дайджест творів у «Просторі покордоння»
Ярослави Майстренко/серпень 2021

Дизайн та макет каталогу:

Макс Сергеев

Упорядник каталогу:

Ганна Гідора

Обкладинка:

Маргарита Журунова/Богдан Локатир
SPHERE

ВИСЛОВЛЮЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ ПАРТНЕРАМ ПРОЄКТУ:

Сумська обласна державна адміністрація
Сумська обласна рада депутатів
Рада депутатів міста Суми
Сумська районна державна адміністрація
Відділ промоції та туризму Сумської обласної державної
адміністрації
Відділ культури Сумської міської ради
Могрицький старостинський округ
ТОВ «СУ» Хімонтаж-14»
Сумський байк-клуб «Wind Riders MC»

| Shudra Art Collection |

ArtHuss

ІНФОРМАЦІЙНЕ ВИСВІТЛЕННЯ:

UA: Радіо Культура
UA: Українське радіо: Суми
Всеукраїнській газеті «День»

CHERNOZEM

Видання/матеріали підготовлено за підтримки Українського культурного фонду.
Позиція Українського культурного фонду може не збігатись з думкою автора

LAND-ART
СИМПОЗИУМ
МОГРИЦЯ

ПРОСТІР ПОКОРОДОННЯ

